

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy órára 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy órára 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyezer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, június 9.

Mai számunk főbb közleményei:

- Antal püspök jubileuma.
- Készülődés a közgyűlésre.
- Az ifjú törökök első reformja.
- Az Operaház sztrájk előtt.
- Erkölcs és műpártolás.
- Fejérvári és a Meyer-lexikon.
- Nem lesz függetlenségi kormány.
- Köburg Lujza — Mattasich neje.
- A megcsalt férjek klubja.
- A trónörökös vigadása.
- Egy aradi legionárius halála.
- Az osztrák kormány megmentése.
- Peroczel Dezső pörnyertes.
- Ponyvaregény egy csaló szeszgyárossról.

Hivogató a közgyűlésre.

Arad, június 8

Érdemes lesz-e a holnapi közgyűlés karzatára fölmenni? Hogyne, kedves polgártárs. Nézze csak:

*A nagy számba,
amelynek soha nincs vége.*

Az aszfalt. Föllélegzünk: hála Istennek. Olyan rég nem aszfaltoztunk. Es micsoda leleményesség. Még mindig találnak utcákat, amelyek még nincsenek kiaszfaltozva. Az igaz, hogy már a szomszéd községek felé kell kacsintani. Nem baj. Most a közgyűlés a Radnai-ut kiaszfaltoztatását fogja elhatározni. Mindössze 82,687 koronáért. A filléreket, sajnos, nem tudjuk. Még azt se, hogy ennyi pénzért egész Ujmikalakáig fog ömleni a civilizáció kátránya, vagy csak a fél-utig. De az kétségtelen, hogy a Rad-

nai-utat egy pillanatig se hagyhatjuk aszfalt nélkül. A Radnai-ut nem és a Fejsze-utca igen? Másodszor: azoknak a mondorlaki román polgároknak, a glogováci német honfitársaknak és a szabadhelyi magyaroknak, akik ilyenkor, nyáron, papucsban, sőt meztláb gyalognak be a Radnai-uton át, igen kellemetlen a tört kövön járni. Milyen kedvesen fognak az aradiak vendégszeretetről megemlékezni, ha a radnai-uti aszfalt olvadásába süppedhet — meztlábuk. Es ez megér 82,687 koronát, a fillérekre nem is szólva.

*A polgármester
a váltó-cenzuránál.*

Természetesen, ez kölcsönből fog menni. Nemrég irtuk alá a harmadfél milliós kölcsönt, bohém-kamatláb mellett (a művész- és íróemberek váltóit szokták a legdrágábban leszámítani) és a holnapi közgyűlésen már megint egy csomó új kölcsön fölvételéről kell határozni. Ceruza-vetés szerint körülbelül kétszázezer korona új kölcsönre lesz szükség.

Megkapjuk, hogyne. De ha így megy, ha így szaporítják a város adósságait, a bankok is kénytelenek lesznek a köteles gondosságot alkalmazni Arad város, mint notórius adósságcsináló ellen. S talán nem lesz messze az idő, amikor a polgármester könyörögve fog állani valamelyik kisbank váltó-rekeszénél:

— Csak még ezt a kis váltót teszenek leszámítani Arad városának...

Mi,

a boldog örökösök.

Az égiek jutalmazták meg a boldogult Weitzer Jánost, meg a néhai Spitzer Ignácot, akik végrendeletükben Aradra gondoltak. Mi csak egy-egy utcával fizethetünk nekik, amíg abból telik. S még egyelőre nyugodtan lehetnek azok az élők, akik végrendeletüket hasonló módon akarnák megszerkeszteni, hogy nekik is jut utca. Nekik azonban valamit a figyelmükbe irányítanánk.

Arad egymásután kapja az örökségeket s egyre szegényebb lesz az alatt. Hat év alatt, hogy a Weitzermilliók boldog örökösei vagyunk, tizet szökött a pótagó. S ezt nem fogja csökkenteni a Spitzer-hagyaték, akár milyen előnyösen egyezünk is ki az örökösökkel. Mind a két végrendelet meghatározott, bár igen szép célokat köt ki, úgy, hogy a város a valóságban nem örökös, hanem végrendeleti végrehajtó.

Nem hagyhatná valaki a heverő millióit például arra:

- hogy abból a pótagót csökkentésék;
- hogy az autobuszok deficitjét fedezzék;
- hogy a vizet ingyen adják minden polgárnak;
- hogy annak jövedelméből az új aradi kofák termését összevásárolják s haszon nélkül adják el a piacon.

Az Ősök.

Irta: Szikra.

„Méltóságos likas-bezdéti Bezdéti Aladár cs. és kir. kamarás urnak, Likas-Bezdetén” — olvasta a címzett látható gyönyörűséggel, mert bár hat hét óta csaknem mindennap hozott a posta valamelyes levelet, csomagot, melyen előkelő mivolta ekként vala bizonyítva, ő még mindig — az épen asztalhoz ült éhes ember mohóságával — „ette” e sokat jelentő betűket.

„Szép dolog is az, — hiába!” ... mormolta most is, mialatt a vaskos boríték felnyitására kezdett. — „Na már ennek igazán örvendek. Ejnye de jó, hogy haza küldték!” — folytatta aztán magánbeszédét, mikor a küldeményből a kamarási próbához szükséges cimerrajz szinpompás táblája ragyogott feléje.

De nem is volt az mindennapi látvány. Hatvankét szabályszerűen megrajzolt, művészi-leg kipingált nemesi cimere. Balról a mindig ismétlődő bezdédi oroszlán, — torkán átlótt nyílal — jobbról a kakutyi Kolompárok vértől csepögő török feje, melyet vaskeztüis kéz tart három láng felett. Hát még a többi — a beházasodott gőgös jelvényei! ... A jávorfai Peékhek galambot fojtogató kigyója, a setéti Bánok pallosra fűzött kettős szive és a többi és a többi!

„Szép dolog ez mégis”, — ismételte Bezdéti Aladár áhitattal s olyan gyöngéden s olyan szeretettel simogatta a papírlap gyűrődéseit, mintha azon nem csupa vér, csupa csuda és

csupa borzalom képecskék lettek volna, hanem legalább is egy valóságos asszony meleg, deleges bőre. „Mennyi űs! Pedig milyen kevés ahhoz képest, amivel előállhattam volna” — nevetgelt a büszke unoka és szeme gőgös öntudattal nézett a falon függő elsötétült képekre.

Igen. Ott sorakoztak űk, a hős Bezdétiék az óriás ebédlő padmalyától le, egészen a székek támlájáig.

De nem csupán képek, hanem tisztelen merev kőszobrok is hirdették ott a nemzetség örök dicsőségét. Rossz nyelvek tudni vélik, hogy Bezdéti Adám, kamarásunk apja, amikor meghallotta, hogy Goldmann Izidor egész családjával kikeresztelkedett, éjnek idején egyenkint kilopdosta őseinek siremlékét a templomból s ideállította fel sorba az örökké petroleumszagu, de óriás arányu ebédlőbe. Így történt, hogy mikor Bezdéti Aladár duzzadozó kebelével körülnézett, édes apjától űk űk-űk nagyanyjáig csaknem valamennyi űsét viszontlátta. A viszontlátást ma különösen aktuálisá tette az előtte fekvő cimere táblázat; és valahogy, mintha megelevenedtek volna; mintha festett tekintetükkel minden mozdulatát ébren kísérnék. Bezdéti Aladár szinte összeborzong tőle.

— Ejh, nevetséges! korholja önmagát, s hogy a pillanatnyi gyávaságot örökre száműzze, legott megnyomja a villanyos csengő gombját s ime rövidesen ott áll előtte egy üveg jól behűtött Pomery Grenault, s ő nekিপajzánkodva nevet a komor képekre.

— Szervusz öreg! — köszön oda a legmezevebb sarkon, s egy percre eszébe jut, hogyha ez most, úgy hirtelen megszorítaná a feléje nyújtott kezét, milyen bizonyosága lenne az annak, hogy ő egy Don Juan. De aztán nevetve vallja be magának, hogy ez mégse volna igazság, mert bizony ő azt „csak úgy mondja.”

„Tehát soh'se pacsizz velem kis öreg, mert megbánnád, biz Ister, hogy megbánnád!” ... Most már igen harciasnak érezi magát. Hogyne. Ennyi kardos, buzogányos, talpig vértelen levele közt.

De szó, ami szó, nagy urak lehettek egytől-egyig, — intézi hozzájuk beszédét, s az elnehezdedt szempillák alól kedvteliséggel nézi a sok hősi felszerelést. Majd a nők felé fordul. Gyönyörűséges, fehérbe, biborba öltözött komoly asszonyságok. Mentől régiebb a kép, annál több rajta a csillogó aranylánc, gyűrű, násfa és kösöntyű. Tisztán látszik, hogy századról-századra visszafelé menve, több és több lehetett a kincs és nagyobb az előkelőség a Bezdéti családban.

De nini, mi történt? Lám, a kamarás ur arca a kiterített cimere-képre borul, — s nem törődve a piros és kék, zöld és arany ákombakomokkal, — sir — sir keservesen. Hogyan? ű, aki olyan büszke blazirt mivoltára, mint őseire, — elérzékenyedik? Hát lehetséges ez? s ha igen, ugyan mi az ok?

Az ok bizony fura. Neve: Katang Esztike. Az öreg Katang Wencel nyugalmazott adótárnok leánya. Gyönyörű kis baba. Napsugár mo-

Ezek jelentenek valamit. S aki ilyen végrendeletet tenne, attól nemcsak az utcát nem 'sajnálók, de róla neveznök el az egész Ségát.

Műszaki talány.

Egy másik végrendelet jut az eszünkbe. Elment egy házaló a közjegyzőhöz és diktált:

— Tizezer forintot hagyok a nőegyletnek . . .

A közjegyző félbeszakította:

— Mit beszél? Hát van magának tizezer forintja?

— Az nincs. De szívem, az van.

A város is szeretne egyszerre Budapestté lenni. Ha a mellék utcákon, a külvárosokban is, szaporán épülnének az egy-, két, sőt esetleg a háromemeletes házak. Persze, ehhez pénz, sok pénz kellene. Az nincs. De szíve van a törvényhatóságnak: kiterjeszti a házadómentességet. Mielőtt azonban ebben döntenének, jó lenne, ha a szakbizottságok valamelyikét, vagy akár valamennyit szakértői véleményre hívnák föl ebben a kérdésben.

Lehet-e a technika mai állása szerint csupán a házadómentességből emeletes házakat építeni?

A király ragaszkodik Kossuth Ferenc személyéhez. Szegedről jelentik: Becsey Károly dr., a szegedi II. kerület országgyűlési képviselője nagyszabású népgyűlés keretében beszámolót tartott. Beszédében fejtegette, hogy Kossuth Ferenc minden rendelkezésére álló eszközzel a nemzeti aspirációk mellé állt a bankkérdésben. Ha az önálló bank felállítása rövid, néhány esztendő halasztást szenved, akkor Kossuth a nemzeti követelések egy részének megvalósítását kéri cserébe. Irányadó helyről tudja, — ugymond, — hogy a király ragaszkodik Kossuth Ferenchez és vele akarja megcsinálni a kibontakozást. A beszámoló után a választópolgárság tüntető lelkesedéssel szavazott bizalmat Becsey Károly dr.-nak és táviratilag üdvözölte Kossuth Ferenc kereskedelmi minisztert.

Antal püspök jubileuma.

— A komáromi kálvinista ünnephez. —

Irta: Csécsi Imre.

Egy valódi nagy ember, nem csupán az érdeket hajbászó csatlósok obscur véleménye révén nagyra hirdették, de lényeg és igazság szerint nagy ember sokoldalú tevékenységének és érdemének szült a komáromi mai ünnep. Antal Gábor református püspököt, a dunántúli reform. egyházkerület lelki vezérét ünnepelték ma ott és ez az ünnep nemcsak a hívek szűkebb körére terjed, de melegen érdekli az az egész szentiszta magyarságot. A szerény nagy ember bizonyára nem számított ily szélesen kiterjedő ünnepély tartására, mintha hallanánk szavát: szünjete meg a dicsőretekkel! Így van ez, hiszen a szerénység mindig oda tartozik a nagyságot érző és tudó önértkezés; azonban nem lehet tagadni, hogy ünnepelés mostanában alig illethetett kiválóbb férfiut ez elsők között is első embernél, kinek működése, hazafiúi célja, e cél elérésének tiszta eszközei minden igaz magyar ember részéről a legmélyebb, a leghálásabb becsülés és tisztelet érzelmeit vívták ki.

Negyven esztendőn át szolgálta eddig egyházát, hazáját mély tudással, Istentől nyert hatalmas lelki tehetségekkel, a legbecsületebb és legsikeresebb elszárással. Hamar észrevették őt a komárommegyei kisdud parókián, hol a szorosan vett lelkészi teendők mellett időt tudott magának szakítani társadalmi és közgazdasági tanulmányok folytatására is. Az ifjuság nevelésével is foglalkozván, elgondolható, hogy egy ily lelkű és tudásu magyar ember mily óriási, mily megbecsülhetetlen hatással lehetett az ifjú lelkek, jellemek egyedül helyes irányban való fejlődésére. Istentől ingyen adott áldás egy ilyen embernek élete és munkálkodása minden téren. Amióta pedig a szintén országosan becsült Papp Gábor püspök elhunyt után a dunántúli kálvinista magyarok őt ültették közakarattal a komáromi püspöki székre: vége-hossza nincs a szerencsés alkotásoknak, a magyarság érdekeit mindig és mindenütt éles szemmel észrevevő biztos és soha célt nem tévesztő tevékenységének. Mondhatjuk, hogy az utóbbi időkben, e csunya zavaros korszakban (igazán alkalmas kor a zavarosban halászni akaró fekete lelkeknek!) ha bátor férfias hangot és nyilatkozatot hallottunk, az az Antal Gábor hangja és lelkünkkel, meggyőződésünkkel egyező nyilatkozata volt. Ki állította meg hatalmas vétő jával a középkorak vakmerő arcátlansággal előre dőcögni akaró rozant szekerét? Ki ne emlékeznék még arra az erőteljes, egyházi embertől meg nem szokott jogi tudással is fegyverzett fellé-

pésére, szónoklatára, melyet a főrendiházban tartott a múlt évben.

Szegény Magyarország, az ezeréves küzdelmét, dicsőségét is megünnepelet Magyarország nem szenvedhetett volna méltatlanabb és szegényetesebb csapást, mint azt, melyet a Ne temere-vel kapcsolatos törekvések zuditottak volna reá. Az ily támadások hősi visszazorításában nyilatkozik a liberális felfogások áldásadó, ellenállhatatlan ereje s valljuk meg, hogy az ellenséges hatások korában legtöbb bálával tartozunk azoknak a kitartó, erkölcsi bátorsággal vértezett férfiaknak, kik személyi tekinteteiről el nem fogultak, emberszerető független lélekkel sikraszállanak a közkinceset alkotó igazságok védelmezésére.

Az ilyen ritka férfiak sorában láttuk eddig Antal Gábort, mindig erővel, mindig igazsággal, mindig elmaradhatatlan győzelemmel. Nem fél soha a küzdelemtől, nem is félhet, mert az igazság élénk érzése, mely egy az emberméltóság érzésével, bátorságot ad s a bátorság tiszta szent hangját elnémitani nem lehet. Ha valaki nem szereti őt s tán titkos ellenszenvet érez iránta és működése iránt: az az igazságot sem szereti, az emberiségnek sem igaz barátja, az lenyűgözni engedte magát sötét előítéletektől, melyek nem illenek okos és művelt lelkekhez, de nem illendők különösen magyar lelkekhez, mert a magyarság az ő fennmaradásának legbiztosabb eszközeit eddig is a liberális felfogásokban és azok megvalósításában találhatta.

Most, mikor a horvátok engedményekhez jutottak nyelvi tekintetben oly téren, hol nem is számítottak reá, hol tehát a magyar nagylelkűség nem idején és nem helyén való volt: Antal Gábornak sikerül a kálvinizmus révén, tehát tisztán egyházi uton és eszközökkel, Zág-ráiban megszólaltatni a „magyar vallás” ígét és bizony e tettéért nemcsak azok áldják őt, kik az öntudatos, fajszeretettől is áthatott intézkedése folytán maganyelvű istentiszteletben vehetnek részt az ellenséges horvát fészekben, hznem mindazok, akik adnak valamit arra, hogy mindenkor mindenben igaz magyar hazafiaknak ismertessenek. Gondját e kiváló emberünknek nem kerülik el az Amerikába szakadt szegény református magyarok sem, nagy tudással, nagy akaraterővel mindent megtesz a rendelkezésére álló eszközökkel arra nézve, hogy ezek az elszakadt testvérek nyelvben, hitben, lélekben megtarthatók legyenek továbbra is a magyarságnak és idegenben ne valljunk velük szégyent. Legujabban ott ragyog az ő tisztelt neve az Országos Vallásegyleti Szövetség megalkotói, a leghűbb, legjobb vezérek neve között s ha ez erősnek ígérkező Szövetség nemes, hazafias munkáját megkezdi és áldásosan folytatja: az Antal Gábor lelkének lesz ezen legnagyobb örvendezése.

solygással, pacsirta lélekkel. Igen ám, de csak Katang Esztike — tout court. S bár méltó millió lelkesült jelzőre, de nihecs egy akkora nemesi előneve sem, hogy la. — És ez nagy baj. Irtozatos nagy baj. S még annál is százszorta nagyobb szomorúság, mert megtörtént az elképzelhetetlen: Bezdéti Aladár, a tüzmentes elkaszinosodott nagy ur nemcsak úgy — ahogy illett volna: örülten, — hanem egész polgáriasan: őszintén és igazán belésszeretett a kicsikébe.

Ősök, ősök, büszke ősök, mit szóltok késő unokátok e szörnyű eltévelyedéséhez?

Bezdéti Aladár büntudatos meghunyászkodással sandít egyik szigorú arcépről a másikra.

De mi ez? Farsangi tréfa, vagy éjféli káprázat? Lám, a képek, mintha meg-megmozdulnának. Mi több, egyszer csak valahol az ebédő falában felpattan egy rejtékajtó, s rajta hosszú, beláthatatlan sorban különös alakok raja tódul, tódul, folyton tódul a terembe. Nesztelen jönnek, el-elfoszladoznak, aztán újra lépnek, újra közelednek, s valami megmagyarázhatatlan elmultság jellemzi őket. Bezdéti Aladár rögtön tisztában is van vele, hogy ez megannyi kísértet.

De hát miért jönnek? Kiosodák, miesodák? s vajjon mit csinálnak? A kamarás ur növekvő elfogódással szemlélteti őket.

Érdekes. Hisz ez csupa asszony, s bár akadt közöttük egy-két nagyuri dáma, azért a legtöbb meztlábos, pruszlikos jobbágy-leány-

nak látszik. De akár subogó selyemből, akár szőttésből legyen is fonnyadt öltözékük, ők azért szorosan egymás mellé sorakozva foglalnak állást egy-egy buzogányos, cifra kardos férfi-arcépről. Egyiknél ötven, másiknál tizen, ötvenen, vagy százan. Van olyan nyalka bajszos, hosszú fürtű, parókás uri kép is, amely alatt már el sem férnek, mert annyian tolongnak. Itt aztán a képkeretre kusznak, ülnek, tapadnak, mint pókháló szálak a vadrózsa bokrára.

— Kik vagytok? Mit kerestek itt? — kiált rájuk Bezdéti, ha ugyan kiáltásnak lehet nevezni ijedt makogását.

Az a merev kőszobor-ös azonban mégis megértette, mert harsányan felnevet:

— Hát kik legyenek? . . . a szeretőink. Mindazok, akiket nagyuri kedvünkben kinöztünk. becéztünk, szerencsétlenné s mégis boldoggá tettünk. Lásd mily hüségesekek, hogy feljárnak hozzánk még ma is, annyi száz év múlva! . . . — s mintegy bizonsággal, kardján nyugvó kezét kissé felemelte s legott egy madárkönyű patyolat-alak simult alázatos gyöngédséggel kopott koblére.

— Hallatlan! — szörnyűködék Bezdéti Aladár. — Hallatlan! És ti, szegény, megcsalt, megalázott, fenkölt ősanym, ti mit szóltok ehhez?

De amit feléjük fordulva megpillant, az felülmul minden eddigi iszonyatot, mert ime, a komor, méltóságos ük-ük-ük nagyanyák képei alatt (igaz, hogy legtöbbnyire csak egy-egy,

legfeljebb két és csupán egy esetben tíz, de mégis, mégis! . . .) bizony mi tagadás benne? férfi-kisértetek gubbaszkodtak. S még hozzá micsoda gyanus obskurus alakok?! Hegedűsök, Apródok. Sőt olyan furcsa, átmeneti jelleggel bíró vándor-lovagok vagy effélék . . .

Nem, nem. Bezdéti látni se, hinni se akarja őket. Igen. Agyrém az egész. Hiszen csak lehetetlen, hogy az ő ősanym, akikre a heted-hét országra híres, neves és előkelő likas-bezdéti Bezdétiék becsülete volt bizva, már akkor is . . . és annyiszor . . .

— Ugy-e, nem igaz? — kérdezte felugorva, s most már sorra járt a képek, szobrok között, s kíméletlenül dobta félre az útjába akadó jobbágy-leányokat és spinette tanárokat, mitsem törődve azzal, hogy ilyenkor kezén az az érzés támadt, mintha mézbe esett hajszálak tapadnának hozzá. — Ugy-e nem igaz? A Bezdétiék vérebe sohasem vegyült plebejus elem? . . . De kérdésére csak azt éri el, hogy az ük-ük-ük nagyapák képei felől részben fogak csikorgatása, részben tehetetlen nyöszörgés hallszik, s hogy itt-ott egy-egy buzogányos kéz a férfi kísértetek felé suhint bőszen, könyörtelenül, de csak az üres levegőt éri s hogy a komor, méltóságos ük-ük-ük nagyanyák, szemlesütve fordítják el fejüket, hogy a felháborodott unoka vallató pillantását elkerüljék . . .

— Ugy? . . . Hát így vagyunk? kacag Bezdéti Aladár gnyos keserőséggel. Így vagyunk? Szégyeljétek magatokat!

Az 5. ünnepése tehát nemcsak a kiváló protestáns egyházi férfiúnak szól, hanem a hazafinak, a nagy magyarnak is, ki mindnyájunk érdekében folytatott és folytat ezután is nagy munkát, mely elismerésre, becsülésre, ünneplésre a jövőben is méltán érdemes lesz. Nem kívánhatunk lélek szerint jobbat és igazabbat, mint azt, hogy az 5. tevékeny, minden téren sikerrel áldott élete legyen még hosszú, nagy időközön át az 5. teljesen megérténi tudó magyar lelkek dicsekedése.

Szívvel-lélekkel osztozunk azok lelkesedésében, kik egyetlen igaz és értékes jutalom gyanánt az önként fakadt elismerés koszorúit nyújtották a hazafias munkában kiváló férfiúnak.

Az ünnepség.

Komáromból jelentik: Antal Gábor, a dunántúli református egyházkerület püspöke ma tartotta papi működésének 40 éves jubileumát. A főpap üdvözlésére nagy és előkelő közönség gyűlt össze a komáromi református templomban. Ott voltak a notabilitások közül: Tisza István gróf, Darányi Ignác, Degenfeld József gróf, egyházkerületi főgondnokok, Eröss Lajos és Baksai Sándor püspökök, György Endre volt miniszter és Zsilinszky Mihály evangélikus főfelügyelő. A közgyűlést istentisztelet előzte meg. Majd Tisza István gróf mondott nagyhatalmú beszédet, amelyben méltatta a jubiláló püspök kiváló érdemeit és kulturális téren való eredményes harcaát s mint az igazi filantropnak mintaképet állította oda.

— Nagy lelki erő kell — ugymond — a mostani viszonyok közötti küzdelemben és ez az erő meg van Antal Gáborban. A felforgató törekvések, amelyek most pusztítanak a közéletben: egyfelől az emberi indulatok felizgatása által a materializmus örvénye felé ragadják az emberiséget és a lelki sötétség harcosai másfelől, akik a sötétségre alapított lelki uralmuk lelki láncával akarják rabigába hajtani az embert, lelki fegyverekkel küzdenek, mindezek mellett lelki fegyverekre van nekünk is szükségünk. Az ünnepelt van hivatva ezt az állást betölteni. A beszédet nagy éljenzéssel fogadták. Az ünnepeltnek egy díszes albumot nyújtottak azután át. Antal Gábor püspök meghatottan mondott köszönetet.

A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király Antal Gábornak, a dunántúli református egyházkerület püspökének s az országgyűlés főrendiházi tagjának, egyháza és a közügyek terén, hosszú, buzgó és eredményekben gazdag működésével szerzett érdemei elismerésül a Ferenc József-rend nagykeresztjét díjmentesen adományozta.

— Különösen te, Kakutyi Kolompár Borbála, a kenyérmezei hős Bezdéti István özvegye, — te, aki előtt, ha jól látom, épen tíz mindenféle jött-ment kuncsorog... Nesze neked pezsgő. Vidítsd fel az udvarlódodat!

Ezt mondva a Pomeri-palackot egy ornélküli köemlékhez vágta.

Péter, a hűséges komornyik ész nélkül törtetett a szobába.

— Mi a baj nagyságos uram: — kiáltá, midőn gazdáját igen kényelmetlen — félig ülő, félig fekvő — helyzetben találta a nagy karosszékben.

— Semmi, semmi — dadogta Bezdéti kábult fejét simogatva. Ugy látszik elaludtam.

— Bizony el, hiszen réges-régen megvirradt! — felelt Péter, aki ekkorra már ott térdelt a terem másik végén és megjegyzés nélkül gyűjtögette markába az itt is ott is felcsillanó üvegszilánkokat, aztán szolgálatkészen felugorva: Parancsolja a reggelit, nagyságos uram? — kérdezte.

— De erre Bezdéti komolyan dühbe gurult.

— Mikor fogod már végre megszokni te számár, hogy Méltóságosnak szólíts. Hát még mindig nem tudod, hogy kamarás lettem? ... Mi? Most azonban rohanj és fogass. — Mához két hónapra, — tette hozzá jókedvre derülve: asszony lesz a háznál Péter! ... Eltaláltad vén kopé ... mi? Esztikének hívják öregem, igen, Esztikének ...

Készülődés a közgyűlésre.

Városi képviselők értekezlete.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 8.

A holnapi közgyűlésnek több érdekes tárgya van, amelyekkel ma délelőtt foglalkozott a tanács, délután pedig Múlek Lajos dr. elnökléte alatt a városatyák előértekezlete. A tárgyalás alá került ügyek közül kiemeljük a Spitzer-féle örökség ügyében megindított egyezségi kísérletet, amely valószínűleg eredményes lesz. Bár úgy a tanács, mint a városatyák azon a nézeten vannak, hogy néhai Spitzer Ignác végrendelete megtámadhatatlan, a békés megoldás érdekében nem zárkoznak el az elől, hogy a városnak jutó örökrész bizonyos százalékát a törvényes örökösöknek engedjék át. Ilyen körülmények között valószínű, hogy a per el lesz kerülhető.

Alább röviden ismertetjük a tanács és a városatyák előértekezletének határozatait, illetve javaslatait.

(A ségai munkástelep.)

Az épülő ségai munkástelep telepesei azzal a kérelemmel fordultak a városhoz, hogy irjon fel a törvényhatósági bizottság a miniszterhez, miszerint a rendes adóelengedésen kívül, hosszabb adómentességet biztosítson a telepnek. A tanács a kérelem mellőzése mellett döntött, miután a törvény szerint csupán az emeletes házak részesülhetnek ebben a kedvezményben, kisebb földszintes házak nem. A városatyák előértekezletén Varjassy Lajos polgármester ismertette a tanács álláspontját, amelyet az értekezleten jelen voltak magukévé tettek.

(A Spitzer-féle örökség.)

Ismertettük a jogügyi bizottság azon javaslatát, hogy a város a Spitzer-féle hagyaték neki jutó részéből öt százalékot engedjen át a törvényes örökösöknek: Spitzer Bettynek, illetve leányának, Geiringerné Förster Paulának és fiának Förster Gyulának. A tanács hozzájárult ehhez a javaslathoz, bár azon az állásponton van, hogy a per nem befolyásolhatja a város kilátásait. A városatyák előértekezletén Múlek Lajos dr. szintén ennek hangsúlyozásával kérte a jelen voltakat, hogy fejték ki nézeteiket.

Nagy Sándor dr. azon véleményének adott kifejezést, hogy a város szempontjából is jobb egy egyezség, mint egy esetleg évekig húzódó per.

Reisinger Sándor szintén előnyösebbnek tartja a békés uton való megegyezést.

Ifj. Varjassy Lajos a város jogainak megvédelmezése szempontjából beszélt, míg Varjassy Lajos polgármester hangsúlyozta, hogy Arad városa nyugodtan nézhet egy esetleges per kimenetele elé, miután jogának teljes tudatában van. A per talán még előnyösebb, mint az egyezség, de nem akar elzárkózni a békés megegyezés elől. A városatyák végül felkérték Jegessy Károly alügyészt, hogy tájékoztassa a törvényes örökösök ügyvédjét a város álláspontjáról, hogy öt százalékot hajlandó az örökségből átengedni. Jegessy még holnap délelőtt érintkezésbe lép Mittler Izidor dr. alal és így a holnapi közgyűlés tájékozva lesz arról, hogy az örökösök elfogadják-e a jogügyi bizottság által kontemplált megoldási módozatot.

(A tüzerlaktanya kérdése.)

Hogy lesz-e tüzerlaktanya, vagy sem, az csakis a katonaságtól függ. A város a legmesszebbmenő áldozatokra hajlandó és ha a hadügyminiszter is enged álláspontjából, úgy talán rövidesen felépül a tüzerlaktanya. Az

előzmények eléggé ismeretesek. A katonaság részéről olyan kívánalmak merültek fel, amelyeket a régebben megállapított feltételek mellett nem teljesíthet a város, miután ebben az esetben az építés nagy ráfizetéssel járna. A tanács ennek szem-előtt tartásával azt a javaslatot terjeszti a közgyűlés elé, hogy a város évi 100.000 koronát kérjen a katonaságtól az építkezési költségek amortizációja fejében, ha pedig a katonai körök erre nem hajlandók, úgy építsék fel a saját költségükön a kaszárnyát, amelyhez a város ingyen adja a telket. Ezt a tulságosan nagyfelkü javaslatot a városatyák is magukévé tették.

(A tanonc-otthon.)

Ismertettük már a tanonc-otthon bizottság javaslatát, amely odairányul, hogy a fa- és fémipari iskola jelenlegi épületében rendezzék be, a fa- és fémipari iskolát pedig a Weitzer-féle örökségből építsék fel. A tanács helyesli ezt a tervet és nehogy aggályok merüljenek fel abban az irányban, hogy a Weitzer örökség nem használható fel erre a célra, intézkedést javasol arra nézve, hogy a Weitzer-féle alapító levelet az illetékes fórumok ilyen irányban változtassák meg, illetve hagyják jóvá.

A városatyák előértekezlete a tanács javaslatát magáévé tette.

(Az autobusz garage.)

A Westinghouse-gyár tudvalevőleg ajánlatot tett a városnak, hogy négyezer korona évi bérért hajlandó garage-t adni az autobuszoknak. A fűtést és a világítást is elvállalja ezért az összegért, de csak abban az esetben, ha a város a szerződést tíz évre köti meg. A tanács az ajánlat elfogadását hozza javaslatba. A városatyák elfogadták a tanács javaslatát, amely arról is gondoskodik, hogy az esetben, ha az autobuszok száma szaporodik, a Westinghouse-gyár ne követeljen többet a garage-ért.

(A piaci drágaság ellen.)

A városatyák előértekezlete felkérte végül a tanácsot, hogy a piaci drágaság ellensúlyozására alkalmas reformterveket terjesszen a törvényhatósági bizottság elé.

Az Operaház sztrájk előtt.

A kardalosok ellentállása.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, június 8.

Évek hosszú sora óta folyik áldatlan harc az operaházi ének- és zenekar és az igazgatóság között. A személyzet ugyanis a megnövekedett munkával és a mindinkább súlyosabbá vált megélhetési viszonyokkal szemben kénytelen volt fizetésének méltányos javításáért és egy végleges fizetési rendszer életbeléptetéséért felvenni a harcot, mivel a vezetőség részéről e tekintetben a legridegebb elutasításra talált. A vezetőség később taktikát változtatott és rátért az ígérgetés és kétszínűsködés terére, mignem a személyzet, belátva küzdelmének meddő voltát, a végső eszközhöz, a sztrájkhoz nyult.

A megszeppent igazgatóság akkor fűhöz-fához kapkodott, előadott a közönség mulattatására egy Carmen-paródiát, míg végre írásban kötelezte magát arra, hogy az énekkar követeléseit 1909. január elsejétől kezdődő hatálylyal életbelépteti. Az Opera vezetősége azonban, mert az írás csak a visszamenő terminusról szólt, a határidőt nem tartotta be.

A személyzet későn vette észre ezt a fogást és bizalmi férfiai útján ez iránt kérdőre vont a Mészáros igazgatót, aki május elsejére ígérte a végleges rendezést.

Ez azonban nem történt meg. A személyzet most — mint fővárosi tudósítónk jelenti — azzal felel, hogy a mai nap folyamán egy ultimátumot adott át Mészáros igazgatónak, amely szerint a személyzet szolidáris arra nézve, hogy ha az igazgatóság ígéretét szeptember tizenötödikére, a jövő szezonnal megkezdése napjára nem váltja be, úgy az Operaház megnyitásánál és a huszonöt éves jubileumi előadásán az igazgatóság ne számítson az ének- és zenekar, valamint a technikai személyzet közreműködésére.

Az ultimátumot az összes személyzet aláírta, Juhász Ferenc karénekes kivételével, aki a tavasszal is távolmaradt pályatársai mozgalmától.

Az ifju törökök első reformja.

A négylábu utcatisztítók elpusztítása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 8.

Az ifju törökök reform buzgalma megfosztani igyekszik az igazhivők fővárosának utcáit legrégebb és legjellemzőbb jelenségétől: a kóborló kutyáktól. Junius elsejétől kezdve a kutyák elvesztették régi szabadalmukat, melylyel korlátlan urai valának Konstantinápoly utcáinak. Tekintettel ama körülményre, hogy a kutyák évszázadok óta felszabadították a várost az utcák tisztántartásának gondjaitól, az ifju törökök kutyaelenes reformakciója egészségügyi szempontból veszedelmes kísérlet számba megy, ha csak az ifju-török közigazgatás nem gondoskodik arról, hogy a kutyák által eddig teljesített egyszerű utca takarítást, megfelelő és célszerű, modern eszközökkel nem helyettesíti.

Minden eddigi kísérlet, mely Konstantinápoly utca-kutyáinak a forgalmi életből való eltávolítását célozta, sikertelen maradt. Mahmud, a második reform szultán, a ki a múlt század első felében ült az ozmánok trónján, majdnem forradalmat támasztott azzal a kiadott irádéjával, melylyel elrendelte, hogy a Konstantinápoly utcáin kóborló 80,000 kutyát össze kell fogdosni és a Márvány-tenger egy lakatlan szigetére száműzendők. Az aggodalom, mely a lakosságot elfogta azon esetre, ha a négylábu utcatisztítók eltávolítják, bizonyára valami nagy járvány fog bekövetkezni, arra kényszerítette a szultánt, hogy irádéját visszavonja és Konstantinápoly utcáinak közegészség intézőit, a kutyákat a szigetről visszahozassa.

Egy más alkalommal a megsemmisülés veszedelme fenyegette a kutyákat, amennyiben egy ügybuzgó rendőrfőnök a kutyákat kisebb csoportokban Kis Ázsiába kezdte szállítani. Ezt a szándékot és állítólagos tényt a rendőrfőnök legalább is nyilvánosan hirdette és tudatta Konstantinápoly lakósaival; a valóságban azonban a rendőrfőnök a szegény kutyákat elvitette ugyan, de a Fekete-tengerbe fullasztotta őket. Mikor Konstantinápoly népe ezt megtudta, fellázadt, a rendőrséget megostromolta és a „kutyagyilkos” rendőrfőnököt fölkoncolta; azokat a hajókat pedig, melyeken a tengerbe fullasztott kutyákat szállították, mindet felgyújtották.

Konstantinápoly városa már elseje óta azon tanakodik, hogy a körülbelül 80,000 kutyával mitévő legyen? A most bekövetkezett nagy hőségre való tekintettel, alighanem az őszig elhalasztják a kóborló kutyák végleges és tömeges megsemmisítését.

Egy aradi legionarius halála.

Varjassy Béla meghalt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 8.

Egy halálhírről szóló szürke hír érkezett ma Aradra, amelyben az az egyszerű esemény volt megírva, hogy a város polgármesterének nagybátyja: Varjassy Béla, a budapesti dunai kapitányság egyik tisztviselője meghalt. Ennek az embernek, aki élete végnapjait azzal töltötte el, hogy a Dunából kifogott hullákról jegyzőkönyveket vezetett, — rendkívüli érdekes és változatos multja van. Negyven esztendőre visszamenőleg részt vett ugyszólván az összes nevezetes háborúkban és mint az idegen légiók halált megvető bátorsággal küzdő harcosa, mindenütt dicsőséget szerzett a magyar névnek. Egyetemes műveltsége és nagy nyelvismerte mellett olyan ember volt Varjassy Béla, aki, a régi lovagkorra, a romantikus idők szép idejére emlékeztette azt, aki valaha beszélt vele. Büszke, délceg tartású ember volt, amolyan űs szittya. Az arca és teste sebhelyekkel és forradásokkal tele. Az őrdög tudná, hány helyen volt keresztül löve ez a nyakas, kemény magyar, aki különös örömet talált abban, hogy lelkesedéssel és acél izmaival kiálljon a baremezőre. Talpig lovagias uriember volt, heves, indulatos, bátor, nemes eszmékért bármely pillanatban önfeláldozásra kész. A frakkját a hazai és idegen rendjelek egész tömege díszíthette volna, de ő, csak ha királyt várt a pályaudvaron, különben soha nem tűzte fel egyiket sem. A hiúság nem volt gyengéje. A multakról csak intim, baráti körben beszélt, idegenek előtt nem volt hajlandó nyilatkozni változatokban gazdag élete folyásáról. Pedig érdekes, karakterisztikus egyéniség volt ez a hatvanöt éves ember, aki mint harcos katoná világeseményeknek volt a szemtanúja. Volt Garibaldi katonája, szolgált mint testőrtiszt Miksa mexikói császár mellett és részt vett a szedani porosz-francia ütközetben. Volt dicsőséges vitéz katoná, milliomas polgár és meghalt, mint egyszerű rendőrségi tisztviselő. Élete változatos eseményeit az alábbiakban ismertetjük:

Varjassy Béla dunai rendőrségi tisztviselő, aki ma Budapesten 65 éves korában meghalt, Aradon született. Nagybátyja Varjassy Lajos polgármesternek és testvére Varjassy József volt aradi ügyvédnek, a szabadelvű párt egykori alelnökének, rokona Szady Elemének, az Arad és Vidéke felelős szerkesztőjének. Varjassy Béla, mint fiatal ember a közös hadsereg szolgálatába lépett és mint huszárhadnagy Bécsben szolgált. Már itt olyan bravuros dolgokat művelt, hogy a snájdig és mindig gavallér huszárhadnagy neve a császár városban közismeretű lett. Néhány híres párbaja révén pedig, ahol vívási zsenialitásáról tett tanúságot, valóságos félelmetes alakká vált. A mellett kiváló és kötelességtudó, izzig-vérig katoná volt, akinek felebbvalói szép karriert jósoltak. Varjassy Béla azonban nem maradt meg a közös hadsereg szolgálatában. Nyugtalan, forró vére nem hagyta nyugodni. Amikor Garibaldi magyar légionáriusai hőszállásúkkal zászlók alá gyülekeztek, Varjassy Olaszországba siet, felajánlja Garibaldinak kardját és életét és a „marsalai ezer” között ő is részt vesz Garibaldi egyszerű diadaliban és kockáztatja életét hősi bravurjaival az olasz egység megeremtésére.

De jönnek újabb alkalmak, ahol hősi elszántságu emberek kardjára van szükség. A király öcsését, Miksa főherceget a mexikói

császári trónra hívják meg. Napoleon ajánlata küldöttség hozza ezt tudomására a főhercegnek, aki elfogadja a koronát. Hív, elszánt emberekre van szüksége, akik elkísérik útjára, a messze idegenbe. Varjassy Béla lesz egyik testőrtisztje. Akik ajánlották, tudták, hogy az oroszlánbátorságu katonánál megfelelőbbet, nem vihet magával a fiatal uralkodó. Miksa császárral száll partra Varjassy 1864-ben Veracruzban és részt vesz a juniusi bevonulásában. Három esztendőig szolgált Miksa császár mellett és tanúja volt a szerencsétlen uralkodó végnapjainak — kivégeztetésének.

Erre az időre esik Varjassy Béla házassága is. Egy amerikai angol milliomas leánya beleszeretett a délceg katonatisztbe, akinek feleségévé lett. Milliokat vitt hozományul. De Varjassy Béla nem volt kalmár szellemű ember. Ő egyszerűen katoná volt, aki nem értett a pénzhez és ennek megtartásához. Mesés vagyona csakhamar eluszott, de mit törődött ő azzal, amikor kiűtött a porosz-francia háború és neki alkalma volt, mint az idegen légió kapitányának a franciák mellett küzdeni a poroszok ellen. Ott volt Szedánál. Még most is kigyulladt a tekintete az öreg urnak, a rendőrség „Béla bácsiának”, amikor Szedánról beszélt. Micsoda napok voltak azok, — mondotta Béla bácsi — ha bizalmasai előtt megnyilatkozott.

Szedán után a Balkánra ment Varjassy, ahol — bár nem mint résztvevő, — végignézte az orosz-török hadjáratot. Innét Ázsiába ment ki a kalandosvéri ember, ahol a tonkingi kormányzó titkára lett. Több évet töltött el itt Varjassy, akinek nagy hasznát vették a diplomáciai szolgálatban, mert csodálatos nyelvérzékenél fogva az összes művelt nyelveket kitűnően beszélte.

Tizenhárom évvel ezelőtt hazajött Varjassy Béla. A fővárosi rendőrségnél kapott állást, ahol épen olyan használható embernek bizonyult, mint életének minden körülményei között. Mint rendőrtisztviselő egy alkalommal jelen volt a nyugati pályaudvaron a király megérkezésekor. Őfelségének feltűnt a rendőrtisztviselő, akinek melle tele volt rendjeles kitüntetéssel és amelyek között ott volt egy mexikói kitüntetés is. A király Varjassyt kegyesen megszólította és érdeklődött mexikói kitüntetéséről. Varjassy meghatottan mondotta el, hogy azt személyesen tűzte fel neki Miksa császár.

A király rendkívül meg volt illetődve, hogy ily váratlan került testvére szóba. A király percekig a perronon állott anélkül, hogy megmozdult volna, majd barátságosan elbucszott Varjassytól.

A honvagy itthon tartotta és lelkiismeretes pontossággal dolgozott ez az érdekes multu ember, aki vitézi, fegyveres bravurjaival harcolta végig a legutolsó 40 esztendő összes ütközeteit. Ma csendes nyugalomra tért az öreg harcos, a régi szittya faj egyik tipikus képviselője. Béla bácsi elment pihenni . . .

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi kereskedelmi testület a június 6-ikáról elhalasztott közgyűlését f. évi június 13-án, vasárnap délelőtt 11 órakor, az aradi kereskedelmi akadémia nagytermében tartja meg, amely a megjelent tagok számára való tekintet nélkül lesz határozatképes. Tedeschi Viktor, testületi elnök.

(*) Az „Asztalos Sándor-Társaság” mint szoborbizottság f. hó 9-én (szerdán) este 8 órakor hivatalos helyiségében (Duffner-féle vendéglő, Bercsényi-utca) rendes havi gyűlést tart, melyre a tagokat ezuton is meghívja Söfalvi György elnök.

Nem lesz függetlenségi kormány.

Andrássy és Kossuth kihallgatása. — A képviselőház összehívása

— Távirati tudósítás. —

Arad, június 8.

A hosszú politikai válságnak egyik nevezetes napja volt a mai. Kossuth Ferenc mint a negyvennyolcas párt vezére és Andrássy Gyula gróf, mint az ország legnagyobb hatványos pártjának vezére voltak ma hosszú audiencián a király előtt, hogy a válságból való kibontakozásra nézve előterjessék a két ellentétes közjogi párt állásfoglalását.

A kihallgatásokról és azok érdekes külsőségeiről különféle hírek terjedtek el. Maguk a miniszterek csak annyit jelentettek ki, hogy *végleges döntés* ma nem történt, egy félhivatalos pedig hozzátette, hogy ez csak *Wekerle Sándor* miniszterelnök legközelebbi újabb audienciáján várható. A kormányhoz közelálló körökből azonban már délután kiszivárgott annak a híre, hogy a *kihallgatások még súlyosabbá tették a politikai helyzetet*. Este a pártkörökben már határozott formában beszéltek arról, hogy a király *visszautasította Kossuth tervét* és függetlenségi kabinetalakításra egyáltalán nem hajlandó. Felvetődött ezért a képviselőház összehívásának terve is, de jól értesült helyen már arról is tudnak, hogy ez esetben a *király feloszlatja a képviselőházat*.

A mai nevezetes nap eseményeiről itt következik tudósításunk:

A kihallgatás előtt.

(Budapesti Tudósító.) Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter majdnem egész délelőtt a Bankgassei magyar palotában dolgozott. Délelőtt féltizenegy órakor titkára, Pally Sándor dr. kíséretében a Hofburgba hajtatott, ahol 6 Felsője 11 órakor kihallgatáson fogadta. Kossuth Ferenc ezen a kihallgatáson mint a függetlenségi párt vezére a válságból való kibontakozásra vonatkozólag *önálló előterjesztéseket* tett.

(Magy. Tud.) Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter, aki a mai délelőttöt a Magyarházban töltötte, féltizenegy órakor a Hofburgba hajtatott, melynek a Michaeler kapu felől lévő liftjén ment fel a király lakosztályához. Ő felsége pontban 11 órakor kihallgatáson fogadta. Andrássy Gyula gróf belügyminisztert a Magyarházban levő lakosztályán a délelőtt folyamán meglátogatta Dóczy Lajos báró, akivel hosszabb beszélgetést folytatott.

(Magyar Távirati Iroda.) Sem Kossuth Ferenc, sem Andrássy Gyula gróf nem fogadtak látogatásokat a magyar palotában, ahonnan nem is távoztak el. Andrássy Gyula gróf belügyminiszter *Kossuth Ferenc kereskedelmi minisztert nem kereste fel*. Háromnegyed tizenegy órakor Kossuth Ferenc kocsibaült, hogy a kihallgatásra menjen. Az újságíróknak csak annyit mondott:

— Ugye az urak kíváncsiak, hogy milyen színben vagyok?

Azután a kocsihoz ment s segítség nélkül szállt be.

Kossuth a királynál.

Kossuth Ferenc délelőtt fél tizenegy órakor jelent meg kihallgatáson a ki-

rálynál. A kihallgatás egy és háromnegyed óráig tartott. A kihallgatás után Kossuth vissza tért a Magyar Házba, hol az egybegyűlt újságíróknak a következőket jelentette ki:

— A kihallgatásról nem mondhatok semmit. Ő felsége igen kegyesen fogadott és kihallgatásom egy és háromnegyed óráig tartott. Döntés még nincs.

A kihallgatás külsőségeiről még a következő érdekes dolgokat jelentik Bécsből:

A mai napra sok függetlenségi képviselő jött Bécsbe. A Magyar Ház hűvös folyosóján élénk politizálás volt. Találgatták a nap eshetőségeit. Dél már elmúlt és Kossuth még mindig nem jött vissza a királytól. Az audiencia szokatlanul hosszú tartama mindenkinek feltűnt. Már a perceket is számlálták és mindenki kivette zsebóráját, hogy úgy konstatalja az audiencia tartamát. Néhány képviselő fiakkerbeült, hogy megnézze, mi történt a kereskedelmi miniszterrel. Háromnegyed egy volt, mikor a bankgassei palota Burg felé eső részén feltűnt Kossuth Ferenc kocsija. Amint a kocsit megállított, rögtön körülvették az újságírók és képviselők. Egy fotografáló magyar újságíró abban a pillanatban vette le Kossuthot, mikor az kocsijából kiszállott. Egy függetlenségi képviselő odaszólt az újságíróhoz:

— Megvan?

Kossuth, aki ezt hallotta, mosolyogva kérdezte:

— Mi van meg? Csak nem az önálló bank?

Ezzel a kissé szomorú tréfával ment be Kossuth lakosztályába. A hírlapírók és képviselők utána siettek. Kossuth azonnal, még felöltöben és keztyűvel kezén mondta:

Természetesnek fogják találni, hogy nem nyilatkozhatom kihallgatásomról. A király kegyesen meghallgatott, *végleges döntés nem történt*. Egyebet nem mondhatok. Meg vannak elégedve?

Természetesen az volt a felelet, hogy nem. Kossuth ismételve kijelentette, hogy többet nem mondhat és intervjúnak nem állhat.

„A Nap” ma esti száma írja:

Mikor a függetlenségi párt vezére Ő felsége szobájába lépett, a király felkelt, elébe sietett, azután székkal kínálta meg. A beszélgetés *francia nyelven* folyt. Kossuth egész kibontakozási tervet terjesztett elő, amelyet a király nagy figyelemmel hallgatott meg. Kossuth élesen támadott minden olyan kibontakozást, melynek élén akár Andrássy, akár Kluen-Héderváry gróf állana. Hangsúlyozta, hogy miat a függetlenségi párt vezére jelent meg és minden oly megoldást, mely ezzel a párttal nem számol, előre lehetetlennek tart. Végül emlékeztette a királyt, hogy *ma van magyar királylva koronázásának 42. évfordulója*.

Andrássy kihallgatása.

Andrássy Gyula gróf, mint az országgyűlési alkotmánypárt vezére déli egy órakor jelent meg a király előtt. A kihallgatás egynegyed háromig tartott. A belügyminiszter, mikor a ki-

rálytól kijött, a Burg udvarán várakozó újságíróknak ezeket mondta:

— Kihallgatásom tárgya a válság és a válságból való kibontakozás volt. Nem mondhatok egyebet, minthogy *végleges döntés nem történt*.

Andrássy a Burgból a Sacher-szállóba ment, ahol Kossuth és Zichy Aladár miniszterek társaságában megébedelt.

Az audienciák eredménye.

Az audienciák lefolyásáról és eredményéről természetesen sokféle híresztelés kelt szárnyra. A különböző források jelentéseit itt adjuk:

A félhivatalos Bud. Tud.:

A mai kihallgatások célja csak informálás volt. A politikai helyzetben semmi változás nem történt. Döntés legfeljebb csak *Wekerle Sándor miniszterelnök kihallgatása után fog történni*.

Az alkotmánypárti M. H.:

A helyzetnek, ha nem is tisztázásához, de világosabbá tételéhez hozzá fog járulni, hogy a mai kihallgatásokból *pozitívként* az alakult ki, hogy az a feltevés, mintha a válsága függetlenségi párt kormányrajutásával megoldható volna, *teljesen alaptalan*. A mai kihallgatások során megállapítódott az a tény, hogy *kizártnak kell tekinteni egy kizárólagos függetlenségi kormány megalakítását*.

A Nap ma esti száma:

Beavatott helyen tudják, hogy a király legközelebbi kihallgatásra *rendeli Wekerle Sándort*. Valószínűnek tartják, hogy az uralkodó ismét *Wekerle kezébe teszi le az ország sorsát*. Ugylátszik a magyar kérdés megoldását a lehető szélső határig fogják kitolni. Lehet, hogy *őszig egy átmeneti kormányra bizzák az ügyek vezetését*. Az átmeneti kormány kinevezése talán már a legközelebbi időre várható.

Több lap azt írja, hogy Kossuth memorandumot adott át a felségnek. A félhivatalos M. Tud. erre ezt a cáfolatot adta ki:

A Nap és annak nyomán több budapesti és bécsi lap Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszternek mai audienciájával kapcsolatosan memorandumot hoz nyilvánosságra, a melyet állítólag Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter ma nyújtott volna át a királynak. Illetékes helyről felhatalmazták a Magyar Tudósítót annak kijelentésére, hogy ez a közlemény *merő kóhalmány*, amely hitelre egyáltalában nem tarthat igényt.

Bécsi vélemény.

A bécsi lapok már ma reggelre azt jelentették, hogy a mai audienciák eredménye egy *átmeneti kormány* alakítása lesz. A keresztényszocialista párt könyomatosa mai kiadásában szimpatikusabban írta Kossuth kibontakozási tervéről, mint Andrássyéről.

A külügyminisztériumban a magyar válság minden részletébe be vannak avatva. Az ottani vélemény szerint a felség sem Kossuth, sem Wekerle, sem Andrássy tervét nem fogadta el. Aerenthal közös külügyminiszter állítólag kijelentette, hogy június 14-én megy szabadságra. Ha addig nem lesz megoldás, a válság *őszig fog elhuzódni*.

Diszkonancia Andrássy és Kossuth közt?

Egyes bécsi és budapesti lapok nagy jelentőséget tulajdonítanak annak, hogy Kossuth és Andrássy sem a kihallgatás előtt, sem a kihallgatás után nem tanácskoztak. A két mi-

niszter Budapestről Bécsbe sem egy vonaton utazott és a Magyar Házban szokásos audien- cia előtti kihallgatás is elmaradt. A Bécsben időző képviselők nagy érdeklődéssel tárgyal- ták ezt és azzal indokolták, hogy Andrássy megtudta volna, hogy Kossuth mint a 48-as párt elnöke a király előtt az ő prozódicója el- len fog nyilatkozni.

A helyzet romzabbedett.

Fővárosi tudósítónk jól értesült forrásból éjjel ezeket jelenti:

A miniszterek ma este Bécsből visszaérkeztek Budapestre. Ersekuj- váron hozzájuk csatlakozott Apponyi Albert gróf is, aki Andrássyval és Kossuthal élénk eszmecserét folytatott a helyzetről.

A mai napon a helyzet újból súlyo- sabbá lett. A király most már hatá- rozottan kijelentette Kossuth Ferenc- előtt, hogy a kormányzást semmi esetre sem hajlandó a független- ségi pártra bízni, ha csak a függet- lenségi párt mindazokról a követelé- sekről le nem mond, melyeknek tel- jesítéséhez a felség nem adhatja hoz- zájárulását.

A király ez elhatározásáról ugy- látszik tudomása volt már az est fo- lyamán a függetlenségi képviselők- nek is, mert a pártkörben, ahol ma este igen sokan voltak fenn, igen deprimált hangulat uralkodott. Rossz hangulatot keltett már az is, hogy döntés ma sem történt. Holló Lajos ingerülten mondotta:

— A helyzet most már tarthatatlan. Legyen döntés bármiképen, de döntés- nek kell már lenni!

Sokan újból szorgalmazták azt a követelést, hogy a függetlenségi párt iniciatívájára Justh Gyula házelnök hívja össze a képviselőházat. Justh, aki fenn volt ugyan a pártkörben, de ed- dig nem szólott bele a vitába, ekkor kijelentette, hogy egyelőre egyáltalá- ban nem tud semmit, de holnap dél- előtt tanácskozni fog Kossuth Ferenc- cel és a Ház összehívásáról is fog tárgyalni vele.

Az alkotmánypártban nem keltet- tek ily elkeseredést az események. Itt is el volt terjedve pozitív alakban az a hír, hogy őfelsége ma Kossuthnak határozottan megtagadta egy 48-as ka- binetalakításhoz való hozzájárulását. Határozottan beszéltek a képviselők azt is, hogy abban az esetben, ha a függetlenségi párt vagy annak egy része csakugyan kieszközli a képv- selőház összehívását, akkor Bécsben már nem elégednének meg a Ház ül- seinek elnapolásával, hanem az ország- gyűlés feloszlásával válaszolnának e lépésre. Hogy ezután mi történne, azt azonban még Bécsben sem tudják. Különböző tény, hogy Wekerle már a legközelebbi napokban Bécsbe utazik és kihallgatáson jelenik meg a király előtt.

Fejérváry és a Meyer-lexikon.

A volt miniszterelnök nyilatkozata.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, június 8

Megírtuk annak idején, hogy a Meyer- lexikon legújabb kiadásában megjelent *Ungarn* cím alatt egy cikk, mely Magyarország tör- ténetének legújabb részletével is foglalkozik s a Fejérváry-kormányról azt mondja, hogy tiszt- viselőket megfosztott állásuktól és nyugdíjuk- tól, beledobta a tömegbe az általános választói jog eddig gyűlöletes jelszavát, állampénzeket elpocsékolta, felvett száz millió koronás kölcsönt, végül pedig a királynál büntetlenséget biztosí- tott magának.

A cikk megjelenése után egy fővárosi esti lap, majd utóbb Fejérváry maga ez állítások visszavonását, illetőleg helyesbítését kérte a lexikon szerkesztőségétől, mely azonban adatai- nak hitelessége dolgában egy magyar történet- tudósra hivatkozott. Kiszült nemsokára, hogy az a tudós Mangold Lajos dr. volt, akinek tudó- mányos babérait ugyancsak megtépták an- nak idején egy tudományos vitában. A lexi- kon szerkesztősége felszólította Mangoldot, bizonyítsa be állításait, egyben megígérte az estilap szerkesztőségének, hogy Mangold bizonyítékait közli vele is, hadd tehesse meg ő is észrevételeit, hadd legyen megállapítható az igazság.

Ez még hetekkel ezelőtt történt, most pe- dig a lexikon egy kicsit — mint fővárosi tu- dósítónk jelenti — egyoldalul akarja befe- jezni a dolgot. Ugyanaz a Bibliographisches Institut, mely a lexikont kiadja, kiad egy *Tägliche Rundschau* nevű klerikális lapot. En- nek az „*Unterhaltungsbeilage*“-jában (Szóra- koztató rovat) olvasható most a lexikon szer- kesztőségének egy levele, mely a Fejérváry- ügygyel kurtán-furesán végez. Kijelenti minde- nekeltől, hogy Fejérváry Géza báró az emli- tett ujság cikkeinek megjelenése előtt állást foglalt a lexikon cikke ellen. (Ezt Fejérváry megcáfolja.) Az ügy érdemére nézve megjegyzi a levél, hogy a lexikon cikke a jóhírű ofen- pesti történettudós-professzortól, dr. Mangold Lajostól való, ez a maga állításait egy most beküldött 8° folio oldalra terjedő kéziratban mind bebizonyítja, a szerkesztőséget e bizonyíté- kok teljesen meggyőzték, meggyőződése el- len cselekednék tehát a szerkesztőség, ha Fe- jérváry Géza bárónak kívánságait teljesítené. Mangold bizonyítékai közül a levél nem közöl egy betűt sem, mindössze a bizonyítékok for- ráseit. Ezek pedig: két budapesti és két bécsi napilap.

A szóban forgó ujság nem érte be sem ezzel a bizonyítékkal, sem ezzel az elintézés- sel, hanem egyenesen kérdést intézett *Helmolt* dr.- hoz, a lexikon történeti részének szerkesztőjé- hez, elintézettnek tekinti-e ezzel az ügyet? Hel- molt dr. azt felelte, hogy az ügy további ré- sze Meyer konzulra tartozik. Meyer konzul a hozzá intézett kérdésre kijelentette, hogy ő el- intézte az ügyet. A lexikon számára az ügy be van fejezve.

Fejérváry Géza báró ez ügyben a követ- kezőt jelentette ki:

— Én annak idején, de csak a Neues Bu- dapester Abendblattban közölt cikkek megjele- nése után, fordultam a Bibliographisches Insti- tuthoz, nevezze meg a cikk szerzőjét. Minthogy egyrészt megtudtam, ki a szerző, másrészt olvastam a Bibliographisches Institut legutóbbi nyilatkozatát, nem tartom tovább érdemesnek a dologgal törődni. Nemsokára megjelenik kor- mányom igazságügyminiszterének, Lányinak

könyve, német nyelven is (technikai nehézsé- gek halogatják a könyv kiadását) s én meg vagyok győződve, hogy minden higgadtan és igazságosan gondolkodó ember ebből világosan láthat és ítéletet alkothat majd magának. Azok- nak az ítéletével törődni, akik nem tudnak vagy nem akarnak tisztán látni, méltóságomon alulinak tartom.

Fejérváry tehát a maga részéről nem tör-ődik tovább az ügygyel, az *Abendblatt* szer- kesztősége azonban felszólítja a lexikon szer- kesztőségét, engedjen bepillantást — amint ezt meg is ígérte — Mangold kéziratába, mindad- dig a történelem meghamisításának és hazug- ságnak mondja a lexikon cikkét.

A trónörökös vigadása.

Intimitások a pusztaszeri vadászatról

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 8.

A nagyurak magáncselgait, kedvteléseit, mulatozásait hét lakattal zárják el a kíváncsi filiszterszem elől. Hát még ha az a nagyur fő- herceg, a magyar trón várományosa? Ferenc Ferdinánd magánéletéből nagyon kevés szivá- rog ki a nyilvánosság elé. Egyébként is rezervált lélek, magabazárkózott egyéniség a trón- örökös, ellentétben a legendás Rudolf királyfi- val, akiről számtalan krónikás anekdota száll szájról-szájra. A jövő magyar király ritkán enged bepillantást lelki világába s még a leg- intimebb társaságban is megmarad nagyurnak. Mi magyarok, célzatos osztrák sajtóközlemé- nyek után, eddig csak annyit tudunk a trón- örökösről, hogy nem igen szeret bennünket. De ne higyjünk most sem az osztráknak. Ferenc Ferdinánd, ez a gondosan elzárt lélek egyszer kinyílt a magyar nótá hangjaira s ekkor az ellenkezőről adott tanúságot. A konopisti föld- esur ereiben a turáni faj forró, lobbanékony véréből is kering. A Habsburg-Lotharingok vé- rében egy csöpp az Árpádokéból.

Még az őszi pusztaszeri vadászatokon tör- tént, de a híre csak most került ki a nyilván- osságra. Pallavicini őrgróf, a házigazda estélyt rendezett magas vendége, a trónörökös tiszte- letére. Az estélyt, amelyre a magyar arisztok- ráciának is csak a krémje volt hivatalos, min- denben magyarosság jellemezte. Magyar ételek, magyar szó, cigánymuzsika. Pallavicini őrgróf *Urbán* Lajos szegedi cigányprimás bandáját vitette ki a pusztaszeri kastélyba. Éjfél körül járt az idő s fesztelen jókedv uralkodott, ami- kor a házigazda magához intette a primást:

— A fenséges ur fülébe huzza.

Urbán Lajos a trónörökös háta mögé állt. A fenség maga rendelte meg a nótát:

Huszár vagyok kedves babám,

Az is maradok . . .

Azután:

Fölkötöm a rézsarkantyum taréját,

Berugom a csendbiztos ur kapuját...

A társaság tagjai beleénekeltek a muzsika- szóba, a főherceg pedig sarkantyujával verte a taktust. A duhaj szép nótá a magyar vendé- gekben ugyanazt a hangulatot keltette, mint akármelyik nyárspolgári kompániában s a csendbiztos ur kapuja aligha bajba nem kerül, ha véletlenül közel jut.

Ferenc Ferdinánd a csudaszép Széchenyi grófnő mellett ült. A rézsarkantyus nótá után a klarinétos a grófnő fülébe huzta s eljá- szotta, hogy:

Voltam én már szép asszonynak kocsisa . . .

Töröl metszett, régi magyar nóták válto- gatták egymást s összeesengett a pohár. Magyar

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetői osztály — 51

emberek mulattak már csak a szeri kastély fényárban uszó nagy termében. Magyar urak, kikben a muzikaszó ezeresztendő öröklött bánatát korbácsolta föl. S egy csöpp elnyomott forró turáni ösvér megmozdult valahol, végigfutott kék ereken, agyon, aztán a szivre ült. S a szív nem bírta el a terhet. Rejtett, fájdalmas, nagy érzés csordult ki belőle.

A nagyur, a trónörökös intett a cigánynak s a következő percben kuruckeservet sirt, zokogott a négyhuru szárazfa, nemzeti örömnök, bánatunk letéteményese:

Nagy Bercsényi Miklós sirdogál magába . . .

Valahol a szeri sikon nagyobbat lobbant a pásztor tűz, tárogatóharsónává vált a lágy fúrlyaszó, a szeri kastélyban pedig megkönnyebült egy csöpp forró, turáni ösvér.

G—g.

Az osztrák kormány megmentése.

Rosszalás Burrián báróval szemben.

Távirati tudósítás.

Arad, június 8.

Az osztrák parlamentben a pártok összefogtak és egy pillanatra elfeledt taktikájukkal ma az egész vonalon ismét csapást mértek a magyar törekvesekre. A parlament rosszalását fejezte ki Burrián báró közös pénzügyminiszterrel szemben, aki a magyar alapítású boszniai agrárbank koncesszióját megadta. A kormányt megmentették hívei és elvetették Sustersich indítványát.

A nevezetes ülésről a következő tudósítást adjuk:

A képviselőház mai ülésén igen nagy számban jelentek meg a képviselők. Az ülés elején Pattaj elnök visszautasította a Bieloslavek képviselő által a közös pénzügyminisztérium ellen elkövetett személyi sértéseket és konstata, hogy az ülés végén lejátszódott incidens félreértésen alapult.

A beérkezett irományok felolvasása után Wolf képviselő a vita berekesztéséről szóló névszerinti szavazásra vonatkozó indítványát visszavonta, mire a ház azt egyszerű szavazásban elfogadta.

Bienert miniszterelnök betérjeszti ezután az 1909. február 6-án aláírt jegyzőkönyvet az Osztrák-Magyar monarchia és az ozmán birodalom között felmerült kérdések rendezésére vonatkozólag, Bilinszky pénzügyminiszter pedig törvényjavaslatot nyújt be az ozmán birodalomnak Bosznia-Hercegovinában levő állami birtokáért nyújtandó kárpótlás fedezéséről.

Glombinszky képviselő volt a következő szónok. Hangoztatja, hogy az összes pártok a kormány képviselőivel együtt azon a nézetten vannak, hogy a közös pénzügyminisztérium hibát követett el, midőn koncessziót adott a boszniai agrárbanknak. Valamennyien óhajtjuk és követeljük, hogy e koncesszió ne lépjen életbe. Kívánjuk a bosnyák alkotmány lehető legszélesebb, demokratikus alapon való kiépítését.

Sustersics közbeszól.

Elnök: Ha jól értettem, a képviselő ur azt mondta, hogy a lengyelek eladják és elárulják a bosnyák népet.

Sustersics: Azt mondtam, hogy Bilinszky miniszter adja el és árulja el a bosnyákokat.

Elnök: Rendreutasítja Sustersicsot.

Adler dr: Elsősorban arról van szó, hogy a parlament mindent megtesz, ami tőle telik,

hogy megvédje a bosnyák jobbágyokat az uzsoraszerű kizsákmányolás ellen. A szocialisták elleneznek minden rablást, akár magyar, akár osztrák részről történik az. A rablóhadjárat meggátolásának első eszköze az, hogy a kormány bünhődjék vétkeiért. Ezért bizalmatlanságot kell szavazni a kormánynak.

Ezzel a vita bezárult és az elnök elrendelte a szavazást a benyújtott indítványokra. Először Sustersics rezolúciója felett szavaztak, még pedig három részletben.

Az első részt, melyben rosszalását fejezi ki a kormánynak a boszniai agrár bank koncesszionálása miatt 242 szóval 237 ellenében elvetették.

Óriási láрма és zaj tört ki az eredmény kihirdetésekor. Szavazás közben is volt botrány, különösen azért, mert Pattaj elnök beszélt székéből és szavazott a kormány mellett.

Elvetették 241 szóval 221 ellen a II-ik részét is az indítványnak, mely a bank engedményének megsemmisítését célozta.

Ugyanez volt a s orsa a III-ik résznek is, mely a föld megváltást állami feladatnak jelentette ki.

Ellenben elfogadták Morsei indítványát, aki rosszalás kifejezését javasolta Burrián báró pénzügyminiszterrel szemben és Szilveszter indítványát, aki a miniszteri felelősség elvének kiterjesztését javasolta a közös miniszterekre is.

Kóburg Lujza — Mattasich neje.

Rehabilitálják a főhadnagyot.

Távirati tudósítás.

Arad, június 8.

A sokat hányatott és annak idején hangos szenzációju Mattasich-Keglevich Géza gróf ügyében most érdekes és szenzációs fordulat történt. A bécsi hadügyminisztérium ugyanis elrendelte a volt gróf és katonatiszt pörének újrafölvételét s remélhető, hogy az újrafölvételnek jó eredménye lesz, Mattasich teljes rehabilitációt kap, sőt ezenfölül még főhadnagyi rangja megtartásával visszafogadják a hadsereg kötelékébe.

A botránypörnek ez a szenzációs fordulata szoros kapcsolatban van azokkal a tárgyalásokkal, amelyeket a regényes hajlamu hercegasszony, Kóburg Lujza hercegnő anyai öröksége ügyében atyjával, Lipót belga királylyal folytatott. A tárgyalások során a belga király véghatározatként kijelentette ugyanis, hogy csak abban az esetben hajlandó leányának anyai örökségét átengedni, ha véglegesen szakít a rangjától megfosztott Keglevich-csel, vagy pedig törvényes formák közt feleségévé lesz.

Erre a szigorú apai határozatra azzal felelt a szép Lujza, hogy szívesen lesz Mattasich felesége, ha Lipót teljes rehabilitációt szerez jövődöbéli férjének. Tegye lehetővé, hogy olyan embernek lehessen a felesége, akinek a multjában nincsen folt.

Ez adta meg az impulzust az érdekes pör újrafölvételéhez, amelynek eredménye a legtökéletesebb rehabilitáció s annak kapcsán házasság lesz.

Erkölc és műpártolás.

Mennyire van a cirkusz a kabarétól?

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, június 8.

Senki sem tagadhatja, — de nem is tagadja — hogy a nyár kellős közepéhez jutottunk és most már uborka-nyílás, színház-zárás van. A szezonvég jellegzetes tünetei most sem hiányzanak és ezek közt leginkább hirdeti a szezon végét az alkalmi társulatok alakulása. Itt is, ott is megalakulnak ezek a vándorcsoportok, amelyek „elsőrangú fővárosi erőkből szervezve” terjesztik a kulturát, a vidéki „nagyvendéglő disztermében”. A jó vidék fizet. És igazuk van az alkalmi társulatoknak és igaza van a vidéki közönségnek is, mely bizony, néhol csak ilyen alkalmak esetén jut némi műélvezethez.

A legtekintélyesebb vándor-társulatok közé tartozik az, melyet a kitünő Rátkay Márton, a fővárosi Magyar Színház és Erdős Richárd, az Opera tagja igazgatnak. A társulat már működik is és vasárnap Jászberényben aratta a diadalmas körut első sikereit. (Ezt csak elég ékesen mondtam, nemde?) Rátkaynak persze, közben haza kell szaladgálnia, mert otthon is kell játszania egy kicsit, a Magyar Színházban.

— No, mi az, Rátkay, hogy megy a direkciónak? — kérdezik tőle.

Es ő elmondja, hogy a vállalat egyszerűen óriási. Mire vége lesz a vakációnak, csak úgy hemzsegnék majd bugyellárisában a finom ezerkoronások.

— És a közönség?

— A közönség? Nagyszerű a közönség, — folytatta Rátkay a dicsekvést és elbeszélte a következőket.

Az előadás napján bemegy Rátkay abba a jászberényi könyvkereskedésbe, ahol a jegyeket elővételben árusítják, hogy némi tájékozást szerezzon a gazdagodás mozzanatairól. Amint ép a könyvkereskedővel tárgyal, belép a boltba egy csinos uriaszony a kis lányával.

— Kérek két jegyet.

A kereskedő szolgálatkészen akarja teljesíteni a kívánságát. De az asszony megkérdi, hogy kik lennének a szomszédai a nézőhelyen?

A kereskedő belepillant a listába:

— A boltosék kérem, meg a doktorék...

— Akkor talán a másik oldalon kérem a jegyet. Ott kik a szomszédaim?

— K-ék jobbról, B-ék balról.

— Oket sem állhatom ki. Valahol másutt kérek jegyet! . . .

— Ahogy parancsolja, nagyságos asszonyom.

— Csak egy kikötésem van, hogy t. i. a szomszédaim, hogy is mondjam, izé . . .

— Tehát keresztények mellett akar ülni nagyságos asszony? Ez bajos dolog. De szerencsére, ez a két jegy véletlenül megfelel. Ha később jön a nagyságos asszony, alig birtam volna kívánságához mérten kiszolgálni.

Az urnó megnyugodott. De csak egy pillanatra, mert újabb aggodalmi támadtak:

— A kis lányomat elvihetem-e? Nem játszanak-e erkölctelenséget?

Mire a könyvkereskedő így felelt:

— De hiszen épp itt van a társulat igazgatója, Rátkay ur, erre ő tud legjobban megfelelni.

— Biztosíthatom, asszonyom . . . — szölt közbe Rátkay.

— No igen, kérem, csak azért aggódom, mert a kislányom zárdába járt és most kabaréba vigyem?

— Oh, asszonyom, ez nem afféle kabaré. Itt csupa művészek vannak. Erdős énekel. Én szavalok. Jeles írók legjelesebb műveit.

— Vagy úgy? Nos akkor elviszem a kislányomat nyugodtan, hiszen ez nem kabaré, ez egész oly ártatlan dolog, mint a — cirkusz . . .

— Na ja, így gondolkoznak némelyek a művészetéről, Jászberényben! — fejezte be elbeszélését a kitünő Rátkay.

Ponyvaregény egy csaló szeszgyárosról.

Szeged város károsodása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 8

Megirtuk, hogy világrekordot ért el a szélhámoskodásban *Lusztig Lajos* szegedi szeszgyáros és borkereskedő. Csalásainak tömege hatalmas. Egy koronától kezdve ötvenezer koronáig csapott be egyeseket, százakat. Így becsapta Szegedet is a — városatya 48.669 korona 10 fillérig. És ez a pénz elszórt, elveszett teljesen a városra nézve. *Lusztig Lajos* szemben, aki befolyásos törvényhatósági bizottsági tag volt, rendkívül méltányosak voltak, félték tőle. És megtörtént, hogy 3666 hektoliter bor után nem szabták ki, nem hajtották be a kellő időben az adót, a bortengerért egy fillér boritaladót sem fizetett. Így azután — a csempészés büntetésével együtt — fölszaporodott *Lusztignak* Szeged várossal szemben 48.669 koronára az adóssága.

Az ötvenezer koronát most már nem lehet megmenteni, mert a város be sem táblázta idejében *Lusztig Lajosnak* a *Kossuth Lajos-sugár-ut 27. számú házára* a tetemes összeget. Amikor a lapok nyilvánosságra hozták, hogy *Lusztig* sikkasztott, hogy tizenkét váltó hamisítása miatt eljárást indítottak ellene, hogy a házára közel félmillió koronát akarnak betáblázni és a javadalmi hivatal mindezekről értesült, akkor iparkodott menteni. Késő volt. *Lusztig Lajos* még május 14-én megszökött Szegedről és a javadalmi hivatalnak a 48.669 korona 10 fillér boritaladó betáblázását kérő írásra csak június elején érkezett meg a telekkönyvi hivatal főnökének, *Kamocsay Ferenek* a kezéhez. Minden késő volt. Szeged városnak az ötvenezer koronája elszórt.

Lusztig Lajos szédelgéseiről napról-napra újabb följelentések tesznek tanuságot. Több száz embert csapott be *Lusztig*. Ezek óta csak a csalásból élt. Szegeden még ilyen nagymértékű szédelés sohasem volt. És a legnagyobb komikum a tragédiában az, hogy *Lusztig Lajos* Szeged társadalmi életében vezető szerepet játszott. A közgyűlési teremben minden nap fölszólt. Szeszkontingenseket ígért. Dícselkedett, hogy ha Szegeden négy országgyűlési képviselőt választanak, ő lesz az egyik. Egyik tanácsost megfenyegette, hogy kibuktatja.

A *Lusztig*-ügyben a legújabb fordulat az, hogy a felesége és családja szintén eltűnt tegnap. Hogy hová ment *Lusztig* családja, senki sem tudja. Az eltávozás oka valószínűleg az, hogy nyíltan beszéltek Szegeden, hogy *Lusztig Lajos* felesége és a családja tudott a családföntartó bűnös manipulációról.

Lusztig Lajos családja a múlt héten a következő üzenetet kapta:

— Kedves feleségem, drága kicsinyeim! Induljatok. Ahol mondtam, várlak benneteket. Ne féljetek édeseim. A viszontlátásra! Ölellek, csókollak benneteket.

Valószínű, hogy a *Lusztig*-család találkozik minél előbb Amerikában. *Lusztig* tizenhatezer koronával szökött meg Szegedről. Ezt a pénzt is úgy — a tőle szokott módon — harácsolta össze.

Igazán érdekes és a tanyavilágra jellemző esetről értesítettek bennünket. A szegedi tanyákon rendkívül nagy embernek tartották *Lusztig Lajos* népszerű volt mindenki előtt, különösen a csirkeadó eltörlése óta. Odakünn a tanyákon megtudták már, hogy *Lusztig Lajos* megszökött. Siránkoznak a magyarok, mert minden harmadik gazdát megkárosította és nem egy gazdát több ezer koronával. Valamennyire vigasztalja a károsultakat, hogy szörnyűkódhatnak *Lusztig Lajos* szédelgésein. Azt beszélük ugyanis, hogy *Lusztig Lajos* elvitte a második városháza árát, hogy zsebrevágta a Szeged körül termelt borok árát, hogy végig csalta az egész országot. A napokban pedig rémregényt árulnak ponyván *Lusztig Lajos* ról. Két kr. az ára a ponyvairodalom legújabb terméke egy példányának. A ponyvaregényben megénekelte az ismeretlen szerző *Lusztig Lajos* multját, hőstetteit. Sőt a jövőjét is megkóstoltatta. Elmondta, hogy *Lusztig Lajos* „gályán ment, most is gályán utazik furtunfurt, sehol sincs nyugodalma”. Persze, szörnyen olvassák a tanyákon *Lusztig Lajos* élethistóriáját.

A szökevény letartóztatására a legmeszebbmenő intézkedést megtette a szegedi rendőrség, de még azt sem sejtik, vajjon Amerikába-e, avagy Boszniába szökött. A szegedi rendőrség még arról sem tudott, hogy *Lusztig Lajos* családja szintén eltávozott Szegedről.

A megcsalt férjek klubja.

Németország egy városában a megcsalt férjek egyesületet alakítottak.

*

Hogy a szocialista olvek
Hóditnak jobban egyre tért,
Hogy mindenfelé szervezkednek,
Ki azért, ki meg ép ezért . . .
Most, hogy „szervezkedés” a jelszó.
Mindenfélé a nap alatt,
Nyakunkba — mint a zápor eső, —
A klubok száza is szakad.

Kit bármily lelki bánat ére,
Vagy némi testi fájdalom,
Pár társával — írul sebére —
Klubot csinál hamar s nagyon.
Ha már a lélekre s a testre
Lesújtott annyi sok csapás,
Álljon legalább kis vigaszként
A ferbli s a kalabriász.

Klubot alakítanak manapság,
Kiknek kedvence: kaviár,
Kiknek kötél leüté apját,
S kiknek az anyjuk mosni jár.
Kik díszos anyajegygyel bírnak,
S ki szív-ügyben csalatkozott,
Klubot csinálnak férfi-párok
S klubot az elvált asszonyok.

... És most a megcsalt férjek ezre
Lép akcióba leikesen,
S mindnek — a házassági sebire —
Kis vigaszt nyújt a klub-terem.
Puha fotelben, füst bodorban
Egy-egy alsós parti alatt
Többben együtt jobban felejtik
A csalódást s a — szarvakat.

Bizton várják már szivszorongva,
— Mert ennek késni nem szabad —
Mikor gyűlnek egy klubba, sorba
Nálunk a megcsalt férj-urak.
— Meglátogathatja a Felsőg,
E klubot majd (ő s senki más)
Mivel a megcsalt férjek klubja
Tiszta — agganacs kiállítás.

Szilánk.

Perczel Dezső pörnyertes

A darabont szolgálk fizetése.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, június 8

A Kir. Kuria ma foglalkozott az állampénztár által Perczel Dezső volt házelnök ellen indított perrel. A kincstár azt az összeget követelte rajta, melyet a darabontok felruházására és fizetésére fordított. A kir. Kuria ma véglegesen döntött ez ügyben. Az állampénztárt keresetével elutasította és az összes felmerült költségekben elmarasztalta.

Az érdekes esetről itt következik tudósításunk:

Perczel Dezső volt házelnök tudvalevőleg 1904. november 24 én negyven emberből álló szolgaszemélyzetet fogadott fel a képviselőház részére. A szolgaszemélyzet költségei 31,826 koronára rugtak. A képviselőházat 1905. január 4-én feloszlatták. Az új Ház zárszámadási bizottsága a fenti összeg erejéig kimondotta Perczel magánjogi felelősségét és megbizta az igazságügyi bizottságot a további eljárással. Az igazságügyi bizottság felszólította Perczelt, hogy fizesse be az összeget az állampénztárba. Perczel ezt nem tette, mire a fisco pört indított ellene.

A szekszárdi törvényszék az állampénztárt elutasította panaszával sőt azt a költségek megfizetésére is ítélte. Felelbezés után a pécsi táblához került az ügy, amely az elsőfoku bíróságot új határozathozatalra utasította. Perczel ügyvédje a kir. Kuriához felebbezett.

A Kuria első polgári tanácsa ma mondta ki az ítéletet. A Kuria teljesen magáévá tette *Darvay Fülöpnek*, Perczel ügyvédjének álláspontját, mely szerint a képviselőháznak az anyagi felelősség kérdésében már csak azért sem lehet bírói hatásköre, mivel így a Ház mindenkorai politikai többségének hatalmában lenne egy neki nem tetsző elnök határozatához a hozzájárulást megtagadni és az elnöki hatáskörben tett intézkedések költségeit az elnökre háritani. Ez pedig a Kuria álláspontja szerint igen veszélyes következményekkel járhatna.

A Kuria a felmerült tetemes költségek megfizetésében is az állampénztárt marasztalta el.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

* Eladó festmény gyűjtemény. Egy budapesti műgyűjtő festménygyűjteménye kerül eladásra Weisz Leó papirkereskedésében. A gyűjteményben magyar és külföldi mesterek eredeti művei vannak. A képek között egy *Ujváry Ignác* festménye, egy *Kezdi Kovács Lászlóé*, továbbá *Aléh János*, *Tihanyi Béla*, *Szász István*, *Nógrády Antal*, *Boromissza Tibor*, *Endrey Endre*, *Zord Arnold* s még többen vannak itt egy-egy kiváló festménnyel képviselve. A külföldiek közül különösen szép *Holmstädtnek* egy fojrdja és egy bájos hangulatu naplementéje, *Holmer* düsseldorfi művésznék egy festői tavaszt ábrázoló képe, *Stoll* „Kovácsműhelye”, *Wagner* „Erdő részlete”, *Giardello* Olasz raja, *Nielsen* Sziklás partja, *E. Höd*, *A. de Ferron* s még egynéhány értékes kép. Az eladásra kerülő festmények, a tárlati árakkal össze nem hasonlítható olcsó áron kerülnek eladásra és ajánljuk ezt az alkalmat műbarátaink figyelmébe.

* Értékes festmények kerülnek önkéntes árverés alá *Zeller* Mihály festőművész ipartestületi tárlatán. A művészies kivitelű festmények csütörtökön, június hó 10-én délelőtt 9 órától árvereltetnek el. A bemenet szabad. 2342

* Hírek az *Uránia* színházról. Szerdán mutatja be utoljára azt a műsort az *Uránia* színház, melynek egyik legnagyobb szenzációja *Germaia* és *Trebor* francia írók nagyszerű

drámája, A szálloda tolvajok. Igazi világvárosi specialitás ez a kép, mely előkelő külsőbe bújtatott züllött egzisztenciák veszedelmes mesterességével ismertet meg bennünket. A műsor többi száma is olyan válogatott érdekességekből van összeállítva, hogy méltán számíthat a közönség tetszésére. *Csütörtökön*, Urnapján nagyszerű ünnepi műsor kerül bemutatásra. Ezenkívül nagyban készül az Uránia színház *Hock János* darabjának, az Ur Jézusnak előadására, melynek nagy fényt fog kölcsönözni a kiváló szerző személyes jelenléte, aki maga olvassa fel nagyhatalmú darabját. A katonazenekar már próbákat tart a gondosan összeállított zeneművekből, melynél nagy szerep jut a harmóniumnak. 791.

HIREK.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 9-én az időjárás: enyhe, elvétel, csapadék, zivatarok.

— **József főherceg Kisjenőn.** József királyi herceg tegnap este automobilon Budapestről Kisjenőre érkezett. A főherceg, akit csupán segédtisztje kísért, a jövő hét közepéig marad Kisjenőn, hol idejét az eserkészettel tölti és naponta bejár Gyulára — a honvédség felülvizsgálására.

— **Uralkodói találkozások.** Pétervárról jelentik: Stolipin orosz miniszterelnök Vilmos császár kivánságára jelen lesz a cár és a német császár találkozásán. — Kopenhágai udvari körökből hallatszik, hogy az orosz cár meg fogja látogatni a dán udvart.

— **Honvédség új főparancsnoka.** Budapestről jelentik: Katonai körökből hírlik, hogy O felsége legközelebb József főherceget soron kívül altábornagynak lépteti elő. József főherceg a nyugdíjba menő Klobucsár helyébe a honvédség főparancsnokának van kiszemelve.

— **A kivándorlás orvosszere — erős kormányzat.** Budapestről jelentik: A Dunántúli Közművelődési Egyesület ma tartotta meg Pallavicini Ede és Rákosi Jenő elnöklete alatt évi rendes közgyűlését a városháza tanácstermében. A napirend megkezdése előtt felolvasták Széll Kálmán és Darányi Ignác kimentő sürgönyét. Szabó Károly képviselő válaszolt ezután a tolnavármegyei kivándorlás nagy arányait. Rákosi Jenő válaszolt a beszédre. Kifejtette, hogy a kivándorlás nemcsak Tolnamegyében, hanem az egész országban pusztít. Résztvettem — ugymond — a konziliumokban, tudjuk már az orvosságot is, csak hogy sajnos, azt nincsen módunkban megszerezni. Évtizedek óta labilis kormányhatalom van uralmon, amelyben nincsen elég erő, hatalom és tekintély ennek a nemzeti veszedelemnek gátat vetni. A magyar kormány megfelelő támaszték hiányában nem képes az ország szociális és politikai bajaival kellő mértékben foglalkozni. Ennek a szegény országnak elsősorban tehát arra van szüksége, hogy egy hatalmas, erős kormányra tegyen szert.

— **Aradi könyvtáros budapesti szaktanfolyamon.** A Múzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelősége Budapesten július hó 5-ikétől 17-ig könyvtárosi szaktanfolyamot rendez. A Kőlcsey-egyesület ajánlatára erre a szaktanfolyamra Aradról állami segítséggel fölvetta a főfelügyelőség *Jubász Ferenc* állami tanítóképzőintézeti nevelőtanítót is, aki a Kőlcsey-egyesület könyvtárának és múzeumának segédjére. A július hó 17-én bezáruló szaktanfolyam hallgatói állami segítséggel Budapestről Kőlozsvárra utaznak, hogy ott az egyetemnek a múlt évben megnyitott könyvtárát, mint az idő szerint legkiválóbb mintát, ismerjék meg.

— **Eulenburg a törvényszék előtt.** Berlinből táviratozzák: Eulenburg herceg ügyében a törvényszéki orvosi bizottság, amely a herceget Gasteinba utazása előtt megvizsgálta, jelentést tett az ügyésznek, hogy a herceg feltétlenül kiballgatható. Ezek szerint a napokban fel fogják szólítani a herceget, hogy kihallgatása végett azonnal térjen vissza Liebenburgba.

— **A gimnáziumi érettségi vizsgálatok.** Ma végződtek be az aradi királyi főgimnáziumban az érettségi vizsgálatok, melyeken *Takács Menyhért* jászói prépost, főrendiházi tag elnökölt. A matura eredményét ma délután hirdették ki. E szerint: *Jelesen érettek:* Csaplovics Zoltán, Homonnay Andor, Schannen Béla, Zádor Jenő. *Jól érettek:* Balogh Tibor, Basch Endre, Bródy Imre, Deutsch Albert, Csáky Pál, Gerey Jenő, Kallós Ernő, Kara István, Kemény István, Kornai Félix, Petz Gyula, Rubinstein József, Sárkány Elek, Szondy Imre, Vass Barnabás, Vaszerits Pál, Veisz József. *Érettek:* Csathó Gábor, Gyürky Gábor, Hirsch János, Kádár József, Kleer Pál, Mladin Szevér, Radó Kálmán, Tesi's Demeter. Három tanuló egy tárgyból javító vizsgálatra utasítottak.

— **A magyar politikai válság örültje.** Prágából jelentik: Ma délben egy gummitalpas kétfogatu állott meg a *Kleinseite* városrész egyik előkelő háza előtt. A kocsiból egy uri külsejű fiatalember szállott ki és felment a ház II-ik emeletén lakó *Dobsch* százados özvegyének lakásába.

— **Minek jött,** — kérdezte az urnó az ismeretlent.

— **Ebben az órában nevezett ki a király magyar miniszterelnökké.**

A századosné látva a helyzetet, értesítette a rendőrséget. Ez megérkezett s a fiatalembert kérdőre vonta.

— **Padoczi Czézár** budapesti nagyiparos vagyok, épen most jöttem Karlsbadból. Azért siettem fel Dobschnéhez, mert tudom, hogy érdeklődik a magyar politika iránt. A fiatalembert beszállították az örültek házába. Személyazonosságát még nem sikerült megállapítani.

— **Szépségestély Szegeden.** Szegedről jelentik: Spitzinger János, Wagner Imre és Lakatos Rezső vándorkomédiások Módosról Szegedre jöttek, hogy néhány előadásban bemutassák művészetüket. Nagy falragaszok hirdették a sokat ígérő előadásokat, azonban a közönség nem volt kíváncsi azokra. A társaság igazgatójának, hogy a közönség közönyét megtörje, az az ötlete támadt, hogy szépségestélyeket rendez és ezt falragaszokon hirdette. Szegeden eddig még nem rendeztek szépségestélyeket s ez az attrakció csakugyan felkeltette a közönség érdeklődését és megtöltötte azt a helyiséget, ahol az előadások folytak. A rendőrség a második számú produkciójánál, amikor a bűvészek meztelenül jelentek meg a dobogón, megakasztotta az előadást és letartóztatta az egész társaságot, akiket azután felöltöztettek és a rendőrségre kísérték. A megtartott tárgyalás után el fogják őket Szegedről tolnocolni.

— **Atalakítandó az építési szabályrendelet.** A belügyminiszter terjedelmes leirat kíséretében küldötte vissza az új építési szabályrendeletet. A miniszter igen sok változtatást és kiegészítést kíván, mert a szabályzatot hiányosnak és ki nem elégítőnek találta. Így például nem gondoskodik arról az esetről, a mikor valaki egy telken több házat akar építtetni s ezért a leiratban megszabja az irányt, amelyben ez a kérdés megoldandó. Megállapítja továbbá az utca nyitás és rendezés esetére szükséges intézkedéseket, mert erről sem gondoskodik a szabályzat. Újból kell tárgyalni az egésztest és kormányhatósági jóváhagyás céljából fel kell terjeszteni.

— **Björnson nagybeteg.** Berlinből táviratozzák: Björnsterne Björnson, a norvég költő aggasztóan megbetegedett. Berlinben élő fiát táviratilag a betegágyához hívták.

— **Az elveszett 2500korona.** A *Laendler-cég Rappaport* József nevű tisztviselője tegnap *Beéről* Aradra jött, hogy a központi irodában felvegyen 2500 koronát a cég erdeiben dolgozó munkásoknak kifizetésére. A Központi szállodában lakott s onnan indult, a pénz felvétele után, autobuszon a vasuti állomásra. A gépkocsiban kivette tárcáját, melyben a száz és husz koronás bankjegyekben kapott összeget elhelyezte és a kalauznál egy huszkoronást váltott s abból fizette a jegyet. Vasutára ült és Ujszentannánál azt vette észre, hogy pénztárcája és annak tartalma eltűnt. Az állomáson lévő esendőrőrmesternek jelentette a dolgot, a legközelebbi vonattal visszajött Aradra és feljelentést tett a rendőrségnek. *Green Nándor* főkapitány rögtön széles körben indította meg a nyomozást. Tegnap este elő is állítottak két egyént, akik Rappaporttal együtt utaztak az autobuszon, de ezekről kitűnt, hogy minden gyanun felül álló kereskedelmi utazók. A rendőrség elbocsátotta őket és más irányban nyomoz. A jelekből azt hiszi, hogy itt nem lo-pásról van szó, hanem Rappaport elvesztette valahol a pénzt.

— **A számadó juhász gyilkosai.** Tavaly nagy kegyetlenséggel gyilkolta meg *Gellért* Imre orgoványi esküdt és két cinkostársa, *Német* István monori juhász számadót. A kecskeméti kir. törvényszék *Gellértet életfogytiglani* bűntársait pedig tíz és tizenhat évi fegyházbüntetéssel sújtotta. A királyi Kuria ma foglalkozott a benyújtott semmisségi panaszokkal és azokat elutasította.

— **Francia likörök legbiztosabb készítésére,** — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 171

SPORT.

Az Aradi Atletikai Klub tagjának győzelme Prágában.

— *Mudin István bajnoksága.* —

Tegnap számunkban röviden jelezte az Aradi Atletikai Klub debreceni sikerét s ma újabb győzelem hírét vettük, mely az előbbinél már annyiban jelentősebb, hogy nem is az országban, de külföldön, Csehországban értett el. *Mudin István*, az Aradi Atletikai Klub kiváló jeles atlétája, ki már az athéni olimpiádon is jelentős győzelmet szerzett nemcsak klubjának, de az egész magyar nemzetnek, vasárnap délután Prágában nagy jelentőségű győzelmekkel szaporította sikereit s gazdagította az Aradi Atletikai Klub „A” betűs dresszének hírnevét. Távirati értesüléseink szerint közölhetjük, hogy *Mudin István* Prágában cseh országos rekordot állítva fel, 53.27 méteres dobásával első lett a gerelyvetésben. E szenzációs eredmény, hogy nem véletlen, de komoly, állandó forma megnyilatkozása, bizonyítja az is, hogy *Mudin* egyik dobása 55.96 méter volt, de mert a határt jelző szalagra lépett, e dobását nem fogadták el.

Ugyancsak első díjat nyert *Mudin István* a súlydobásban 11.69 méteres dobásával.

Első lett *Mudin* a kalapács-vetésben is 29.06 méteres dobásával. Ez eredmény gyengeségét abban leli, hogy kötélen lógó súlygolyó volt a kalapács s csak egyet dobhatott vele, mert a második pörgetésnél a zsinór elszakadt s *Mudin* hasra vágódott. A versenyrendezés felületessége kritikán aluli. Résztvett még e három első helyezett versenyen kívül a diszkoszvetésben is *Mudin* és 37.65 méteres dobásával 3-ik helyre került.

Ugy *Mudin István*nak győzelme, mint ezzel az Aradi Atletikai Klub sikere, széles körben kelt feltűnést, mert ha *Mudin* jelenlegi formá-

ját megtartja, előreláthatólag világrekordot javíthat a gerelyvetésben.

+ Az aradi községi polgári fiúiskola folyó hó 10-én, Urnapkor tartja tornaversenyét az Aradi Athletikai Klub sporttelepén. A verseny 3 órákor kezdődik. Helyárak: Páholy 2 korona, tribün ülőhely 40 fillér, állóhely 20 fillér. A verseny programja: Felvonulás, szabadgyakorlatok, végzi az intézet 750 tanítványa. Futás 60 m. I. osztályosoknak. Futás 80 m. II. oszt. Futás 100 m. III. oszt. Staféta 5-ször 100 yard a három IV. oszt. közt. Egynegyed angol mértföldes síkfutás. Távolugrás. I. oszt. Magasugrás II. oszt. Rudtávolugrás III. oszt. Magasugrás a három negyedik oszt. 5-ös csapata közt. Versenyjáték az I-ső osztályoknak. Fogoly versenyjáték a II. a) és II. c) közt. Csalogató versenyjáték a három III. osztályoknak. Kötélhuzás és súlydobás IV. osztályok részére. Diaboló verseny. Sziertornaverseny korláton a IV. és lovon a III. osztályoknak. Football a polgári iskola és valamely aradi középiskolai csapat közt. Birkózás.

+ Az Aradi Torna-egylet evezős osztályának tagjai kéretnek, hogy ma, szerdán este fél 9 órákor a Központi-kávéház külön helyiségében — a csónakház megváltása ügyében — tartandó értekezleten megjelenni sziveskedjenek, ahova az alakítandó új evezős-egylet iránt érdeklődők is meghívotnak.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Ujaradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, június 8.

Ma Medárd napja volt és anélkül, hogy az eső a nap folyamán esett volna, a levegő érezhetően lehült.

Mint hogy a vetések most már meglehetősen csapadékban részesültek, ez a változás nem lehet hátrányukra, mint hogy a tartós meleg sem előnyös.

A gabonaüzlet irányzata tartja magát.

A mai piacon a kevés hozatal a helyi szükséglet fedezésére irányult.

A mai piacon elkelt:

— mm. buza	15:40—15:50
— mm. tengeri	7:20—7:30
Rozs	9:80—0:00
Zab	8:30—0:00
Árpa	8:00—0:00

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, június 8.

Amerika 1-el magasabb. Kínálat, vételkedv mérsekelt, 5 ezer métermázsa tartott áron.

Az árak 50 kilonként számítva:

	Deli zárlat	2 órai zárlat
Tengeri 1909. júliusra	7.88—7.89	7.93—7.99
Tengeri 1910. májusra	7.20—7.21	7.20—7.21
Buza 1909. októberre	13.78—13.79	13.77—13.74
Buza 1910. áprílisa	14.16—14.17	14.16—14.17
Rozs októberre	10.52—10.53	10.59—10.60
Zab októberre	7.74—7.75	7.76—7.77

Zárul 5 órákor.

Útőtőzsde üzletelen.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Június 8. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 400—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 145—146 fillérig; fiatal közép páronként 240—280 kilogrammig terjedő súlyban 145—147 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 146—148 fillérig.

Sertéslelészám: június hó 4. napján volt készlet 27044 darab, június 5. napján felhajtott — darab, június 6. napján elszállított 212 darab, június 6. napjára maradt készletben: 26.8 2 darab.
A hizott se tea üzlet irányzata változatlan.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Béroló Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1909. június 9-én, szerda:

1. Az eltemetett részeg. Bohózat. — 2. Katonasziv. Látványos életkép. — 3. Rendőraktyák. Új felvétel. — 4. Egy kalap kalandjai. Bohózat. — 5. Falusi bucsu. Látványosság. — 6. Kalapgyártás. Természet után. — 7. Kelemetlen szerűes. Bohózat.

S. Szálloda-tolvajok.

Dramai jelenet. Irták: A. Germain és Trebor. Játsszák: Minove k. a. A Chatelet színház. Fleury k. a. az Odeon színház- és Baud ur. a Vaudeville színház tagja.

Előadások délután 6, fél 8, és 9 órákor.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. zvalogazrod zenekara játszik. — Cukraszda.

Június 16., és 17-én, este 8 órákor:

Az Ur Jézus

3 felvonásban, 188 színesen vetített és 18 mozgófényképpel. Irta és felolvassa Hock János.

IDEGENEK ARADON.

— Június 8 —

Fehér Kereszt szálloda. Stitkó Ferenc gyáros Szeged. — Pick Lajos utazó Budapest. — Bamberger Mihályné földbirtokos Selyp. — Wagner Károly utazó Budapest. — Vass Sándor utazó Budapest. — Wael Mór utazó Budapest. — Schmidt Nándor dr. plebános Apátfalva. — Roth Adolf utazó Budapest. — Kódi Jánosné földbirtokos neje Kötegyán. — Wollheimer Vilmos igazgató Déva. — Kron Jenő utazó Budapest. — Iritzer Lipót utazó Budapest. — Lefkovits Bertalan utazó Budapest. — Neugebaum Henrik utazó Budapest. — Farkas Dezső utazó Budapest. — Lehvart Dávid utazó Bécs. — Herntock Károly tart. hadnagy Csillaghegy. — Lefkovics Izsó utazó Budapest. — Deutsch Miksa utazó Budapest. — Kaszab Aladár gyáros Budapest. — Kaszab Gyuláné földbirtokosné Kattovitz. — Weininger Alajos utazó Budapest. — László Mór utazó Budapest. — Oblath Sándor utazó Budapest. — Poscher Jakab jegyző Lovrin.

Központi szálloda. Lederer Ignác utazó Budapest. — Krausz Ambrus utazó Bécs. — Haan Géza kereskedő Budapest. — Bondi Hugó utazó Prága. — Schulreg Biblon Turner ügynök Betga. — Ujj János főmérnök Kisjenő. — Nemes Kálmán utazó Makó. — Liett József dr. ügyvéd Budapest. — Winter Péter mérnök Facset. — Fomorri Miklós tanító Beél. — Goldseher Emil utazó Budapest. — Fischl Géza kereskedő Morul. — Scheer Edéné kereskedő Nagyalmágy. — Pozsár Károly kereskedő Budapest. — Wirth Andor kereskedő Budapest. — Hartenstein Jenő igazgató Budapest. — Kohn Dávid kereskedő Gyula. — Kelemen Ármia utazó Budapest. — Elah Albert jószágigazgató Kassa. — Slemmer Samu kereskedő Borossebes. — Varga Antal kereskedő Budapest. — Geller Ignác utazó Sopron. — Lichtenstein Nándor utazó Budapest. — Adler László utazó Budapest. — Weisz Salamonné kereskedő neje Gyula. — Csurner József kereskedő Temesvár.

Pannónia szálloda. Zárai Károly dr. titkár Pécs. — Dirlé János tanító Barakony. — Papp György kereskedő Nagyszében. — Dupczof Ovér vendéglős Vinga. — Soltész Sámuel kereskedő Cleveland. (Ohio, Észak-Amerika.) — Meeskatz J. Károly utazó Bécs. — Busch Ignác utazó Bécs. — Kander Vilmos utazó Bécs. — Schutz Mór utazó Lipose. — Virányi Béla kir. mérnök Nagyvárad. — Krausz Miksa utazó Temesvár. — Pal-

mer Antal utazó Temesvár. — Erdélyi Hajnal magánzó Nagyvárad. — Szabados Pál vendéglős Vaskoh. — Oprea Joán papegéd Jezvin. — Furdian János tanító Senkusest. — Weisz Jenő utazó Ópécska. — Kardos Ignác kereskedő Mezőhegyes. — Roth Lajos gőzmalomtulajdonos. — Bereczki László kir. albiró Máramarossziget. — Baugestien Mária magánzó Ternova. — Fischer Antal kereskedő Apáti. — Vásárhelyi Ignác kereskedő Magyarbányhegyes.

NYILTTÉR.*

zél gyomor, vese, hólyag és
bélbántalmaknál oala-
mint asthma, bronchiale,
köszvény és húgysavas
diathesis eseteiben.

KAPHATÓ: Nagy Farkas
és Fejér Gyula cégeknél
5841 Aradon.

Szivarka hüvelyek nagy választékban.

Ha fáradt, ha izzad

a keze, ha izzad a lába, úgy csak

SICCOGENT

használjon. Az izzadtság következtében fellépő kellemetlen büzt megszünteti, a járást megkönnyíti.

Egy doboz 30 fillér.

Vegyintéskészítő laboratórium:

Detsinyi Frigyes

Budapest, V. Marokkói-utca 2. sz.

Aradon: Vojtek és Weisz droériájában kapható. 5834

Figyelem!

Hol lehet jól, olcsón izletes kóser ételeket élvezni?

1893

Egyedül s kizárólag csak

Hunyadi-utca 1. szám alatt,

hol minden időben friss és jó ételek és italok állnak a nagyközönség rendelkezésére. — Ugyanott méltányos áron minden időre abbonement házhoz és házon kívülre elfogadtatnak. **Zóna reggeli 20 fillér.**

Kristály tisztaság!

Figyelmes kiszolgálás!

Szives pártfogásért esedezik **Immerdauer Lipót,** vendéglő tulajdonos.

Bolthelyiségek bérbeadása!

A Boros Béni-tér II. számú ház

1908

átalakítása következtében

folyó évi augusztus hó 1-től kezdve

bolthelyiségek

bérbeadatnak.

A bérfeltételek, ugymint a tervek betekint-
hetők az Ujaradi uradalmi sörfőraktárban

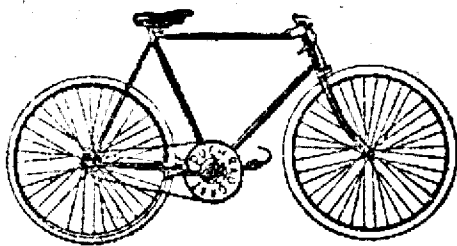
Arad, Boros Béni-tér 23. szám alatt.

Hammer Zs. és Társa

műszerész és mérlegkészítő

1202

Boros Béni-tér I. sz. — Telefon sz. 370.

Dus választék Helikal-Premier,
Puch és Merkur kerékpárok-
ban. Eredeti Viktoria Centrál-
Bobbin varógépekben és Sin-
ger karikahajós gépek.

Olasó árak, kedvező fizetési feltételek.

Pontos kiszolgálás, szakszerű javító műhely.

Magyar Húgyhajtó és Húgysavoldó Magyar
forrás. forrás.

Szultán-forrás.

Nagyon kellemes, tiszta ízű, szénsavban gazdag, dus Lithion
és bór-tartalmu ásványviz.

Gyógyító és üdítő ital.

Dus Lithion-tartalma következtében sikerrel alkalmazható cukor-, csuszos-
bajok, vese-, húgykő- és hólyagbajok esetében, továbbá a légző- és emésztő-
szervek hurutos bajainak gyógyítására. 1726

SZULTÁN Lithion-gyógyforrás-vállalat

Kütelőőség és központi iroda: EPERJES. Igazgatóság: BUDAPEST,
IV., Ferenc József-rakpart 22 — Kapható már külföldön is a követ-
kező városokban: Brüsszelben, Páris, London, Newyork, Ostendében.

Telefon Eperjesen: 74.

Telefon Budapesten: 111-93.

Kapható mindenütt.

GLÜCK JÓZSEF

szobafestő, szobakárpitozó és mázoló.

Festék, festőkellékek, papirkárpit
és házi szükségleti cikkek kereskedése

Arad, József főherceg-ut 7. szám.

A Kossuth szobor helyének közelében.

278. Városi és megyei telefonszám 278.

Ajánlja dusan felszerelt rakárát úgy a n érdemű fogyasztó közönségnek, mint ipari szakmabeli kartársaimnak, elsőrendű vegy-
tisza porfestékekből, olajfestékekből, művészeti festékek és festőkellékekből.

Nagy raktár:

Kencs fénymázak, zománc és padolat fénymázakból. Mindennemű pácok, parket, viaszok, festőecsetek, szabadalmazott parket lefélék,
atézél kefék, háztartási kefék, ércző lámpákból. — Legjobb modern festőminták és dombordiszek. Dus választék a legmodernebb
kárpitokból. — Különösen felhívom becses figyelmét úgy az igen tisztelt hatóságoknak, mint a kör-
házak és iskolák felügyelőségének a Lőrincz Konstantin-féle szabadalmazott Hygienikus és
viharálló festekre, melynek egyedáru itása Arad megye és vidékére reám ruháztatott. Ezen
hygienikus festek belső alkalmazásnál mosható és keféhető, külső munkálatoknál viharálló és
a fehértől kezdve minden színárnyalatban alkalmazható.

Ugy mint eddig elválllok mindennemű szobafestő, szobakárpitozó és mázolósi munkálatokat a legegyszerűbbtől a legdrágább
kivitelig, és főkérvésem oda irányul, hogy úgy festéküzletemmel, mint iparommal a nagyérdemű közönség becses megelégedését
minden irányban ezután is teljes mértékben kiérdemeljem.

Kiváló tisztelettel

GLÜCK JÓZSEF.

APRO HIRDETÉSEK

Szerdán hazatértek

és várva-várom ott, hol utoljára véletlenül megpillantottam! 2340

Eladó ház.

A Petőfi-utcában egy nagy telekkel bíró emeletes bérház szabad kézből eladó. — Cim a kiadóban. 2266

Sürgősen eladó magánlak

6 szoba, fürdőszoba, nagy kert. Tökély Imre-utca (Halász-utca) 45. sz. 2292

Eladó!

Építési anyag: u. m. fa 12 mtr. hosszú, deszkák, vasablakok, utcai fa álló kerítés, jutányos árban eladók az aradi Waggongyár műhelyeinek bontásából. Az anyag tekintve hosszú méreteire, igen alkalmas gazdasági építkezésekhez. Bővebbet a helyszínen. 2334

Hivatalnokok

kik biztosítási üzletszerzéssel foglalkozni óhajtanak, állandó mellékeresetre tehetnek szert. Írásbeli ajánlatok Arad posta fiók 26. sz. alá küldendők. 2335

Fényképészeti cikkek.

Bármily gyártmányú fényképező gépeket előnyös részletfizetésre. Fényképészeti lencsék bármely minőségben, s az összes fényképészeti kellékek és újdonságok rendkívüli előnyárban. Bloch H. papirkereskedése és könyvnyomdája. Fényképészeti cikkek gyári raktára. Telefon 126. sz. 600 oldalas árjegyzék kívánatra ingyen. Vidéki rendelésekhez részletes használati utasítás és újdonságok ismertetése lesz mellékelve. 1215

Jég

kapható háztartási célokra naponta házhoz szállítva. Petőfi-u. 7a. — Telephon 199. sz. 1292

Lampion, confetti,

világposta levelezőlap legolcsóbban beszerezhető Ingusz I. és fia könyvkereskedésében Arad, főúteret Andrássy-tér 16 fiókület Weitzer János-utca. Városi és megyei telefon 517. 173

A belváros közelében

földszintes modern ház megvételre kerestetik. Ajánlatokat „Házvétel” címen a kiadóhivatal továbbít. 2315

Társalkodónőnek

ajánlkozik magányos urnőhöz intelligens fiatal hölgy. Levelek S. E. 24 alatt e lap kiadóhivatalába kéretnek. 2315

Megbízható fűszeres segéd,

ki a román nyelvet is bírja, felvétetik Weisz Mórnál, Petrozsény. 2314

Vizsgalapok

legolcsóbb árban kaphatók Kerpel Izsó könyv-, papír és zeneműkereskedésében, Aradon. Ugyan-e cég vesz legmagasabb áron egész könyvtárakat. Irodai cikkek névjegyek és nyomtatványok legelőnyösebb beszerzési forrása. Ugyanott tanuló fiú és leány felvétetik. 262

Junius I-én

életbe lép az új bortörvény!

Bornylvántartási

könyvek

üzetek és nyomtatványok jutányos árban kaphatók

Pichler Sándor

papiros, írószer és üzleti könyv raktárában

Arad, Szabadság-tér 1.

Telefon 308. sz. 347

Engelhardt-féle

Chassalla Sandalok

hölgyek, urak és gyermekek részére 2095

tennis cipők

kizárólagosan

Weinberger János cipő áruházában kaphatók.

Két évi jótállás!

Az előírt helyek kimutatását, árjegyzékét és eredeti propaganda reklámot ingyen küld az OLLA gummigyár Wien II/124. Fraterstrasse No. 57

192
Ara tucatonként
4, 6, 8, 10 korona.

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul a Hajós-féle Anagallin használata által, nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű. Ara egy üvegnek utasítással együtt 70 fillér.

Láb és kézizzadás

azonnal és teljesen elmúlik, ha az izzadó részeket „Peppo“-val ecseteljük. A mirigyeket kiszáritja, a váladékot megszünteti és tökéletesen szagtalanítja. — Egy üveg ára utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

kiirtása a legmegfelelőbb módon és teljesen „Phenolsav“-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, a poloskáknak még a petéit is kiirtja. Szaga nem kellemetlen s kezelése rendkívül egyszerű. — Egy üveg ára 70 fillér.

Hajvesztő

„Depillor“. E csodahatású szerrel minden oly helyről, ahol a hajnöves alkalmatlan, mint az arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. — Ara utasítással együtt 1 korona. 191

Ideális

legjobb, legtartósabb gummi ovszer a „NITER“, a világ legjobb preservativa. — 6 darab egy eredeti dobozban 2 korona.

Hajós Árpád

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél: gyógyszer-tárában ARAD, Andrássy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben. —

Színház-épület.

Remek színű szövetek érkeztek.

Minden szövethez illő diszek és kellékek legnagyobb választékban. Mosó és gyapju delainek 100 mintában raktáron, versenyen kívüli árban. — Napernyők, keztyűk, övek, rüche, csipkék, szallagok, olcsóbb, mint bárhol. — Figyelmes kiszolgálás.

HOFFMANN SÁNDOR, ARAD

Színház-épület.

Egy jó házból való tanulót is keresek.

701

Színház-épület.